

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, se předkládá zejména z důvodu zajištění transpozice **směrnice** Evropského parlamentu a Rady **2016/801/EU** ze dne 11. května 2016 **o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair.**

Transpoziční lhůta je pro směrnici stanovena na 23. května 2018.

K dosažení souladu právního řádu České republiky s touto směrnicí přistoupilo Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy k novele zákona o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zákona o uznávání odborných kvalifikací a zákona o veřejných výzkumných institucích. Dílčím způsobem byly upraveny také zákony v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví.

Návrh zákona obsahuje dále zejména následující tematické okruhy:

1. V zákoně o pobytu cizinců se zavádí povinnost **absolvovat po příjezdu do České republiky adaptačně-integrační kurz.**
2. Navrhuje se v zákoně o pobytu cizinců **upravit zákonné zmocnění vlády k vydání kvót pro ekonomickou migraci.** Nařízením vlády budou stanoveny transparentní kvóty pro náběr žádostí o udělení víza, resp. vydání povolení k dlouhodobému pobytu za některými výdělečnými účely, které budou blíže rozčleněny do kategorií odpovídajících kvalitativnímu vymezení migračních potřeb. Konkrétně jde o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování a zaměstnaneckou kartu.
3. Vláda bude moci v reakci na situaci na trhu práce nařízením dočasně aktivovat vydávání **mimořádného pracovního víza** a stanovit mj. zdrojové země, ekonomická odvětví a objem migrace. Nařízení vlády tak umožní flexibilně reagovat na situaci na trhu práce. Vydávání víz bude ukončeno v případě následného dostatku českých pracovníků na trhu práce.

V dalším textu jsou výše zmíněné tematické okruhy označovány jako „Transpozice směrnice Evropské unie“, „Povinné integrační prvky“, „Kvóty pro ekonomickou migraci“ a „Mimořádné pracovní vízum“.

Zhodnocení platného právního stavu

- zákon o pobytu cizinců

Transpozice směrnice Evropské unie

Česká republika řádně implementovala do národního právního řádu směrnicí Rady 2004/114/ES ze dne 13. prosince 2004 o podmínkách přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem studia, výměnných pobytů žáků, neplacené odborné přípravy nebo dobrovolné služby (dále jen „směrnice 2004/114/ES“) a směrnicí Rady 2005/71/ES ze dne 12. října 2005 o zvláštním postupu pro přijímání státních příslušníků třetích zemí pro účely vědeckého výzkumu (dále jen „směrnice 2005/71/ES“), a to včetně fakultativních kategorií. Z tohoto důvodu obsahuje již nyní zákon o pobytu cizinců speciální úpravu povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia resp. vědeckého výzkumu. Dle stávající právní úpravy se studiem rozumí rovněž stipendijní pobyt, odborná praxe, Evropská dobrovolná služba nebo dobrovolnická služba podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů. V roce 2016 bylo v České republice kladně vyřízeno celkem 11 656 žádostí o pobytové oprávnění za účelem studia a dalších 3 568 žádostí za účelem ostatní (v praxi se jedná v naprosté většině o vzdělávání, které však nesplňuje definici studia dle zákona o pobytu cizinců). Za účelem vědeckého výzkumu bylo v roce 2016 v České republice uděleno celkem 257 pobytových oprávnění.

Povinné integrační prvky

Problematika integrace je v současné době vnímána jako zásadní společenské téma. Ačkoliv je integrace cizinců součástí vládních materiálů již řadu let, doposud bylo toto téma řešeno přednostně nezávaznými vládními koncepcemi. Stávající zákon o pobytu cizinců zná pouze jedno povinné integrační opatření, a to zkoušku z českého jazyka na úrovni A1 jako podmínku pro získání trvalého pobytu na území. Otázka zavedení dalších institucionálních a právních prvků pak byla dále diskutována i s ohledem na zkušenosti zemí s delší tradicí imigrace. Aktuální bezpečnostní situace a uvědomění si zásadní důležitosti integrace pro prevenci radikalizace, extremismu i sociálního napětí otázku legislativního ukotvení dalších povinných integračních prvků urychlilo.

Kvóty pro ekonomickou migraci

Zákon o pobytu cizinců neumožňuje omezit počty podaných žádostí o udělení víza, resp. vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem výdělečné činnosti a neobsahuje žádné zmocnění pro vládu ke stanovení početních kvót.

Mimořádné pracovní vízum

Obecně dnes neexistuje žádné dlouhodobé vízum, které by bylo udělováno za účelem výkonu zaměstnání. Jedinou výjimkou je dlouhodobé vízum vydávané za účelem sezónního zaměstnání. Hlavní část cizinců, kteří vstupují na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání, představují držitelé zaměstnanecké karty, která je povolením k dlouhodobému pobytu.

Hlavní principy navrhované právní úpravy a odůvodnění její nezbytnosti

Transpozice směrnice Evropské unie

Zprávy o provádění směrnice 2004/114/ES a směrnice 2005/71/ES poukázaly na řadu nedostatků a na potřebu provést řadu změn. V zájmu přehlednosti se EU rozhodla obě výše zmíněné směrnice přepracovat a nahradit je směrnicí novou. Proto byla dne 11. května 2016 přijata **směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/801/EU o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair** (dále jen „směrnice 2016/801/EU“). Členské státy EU mají lhůtu do 23. května 2018, aby uvedly v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí.

Základním cílem je sladit národní právní úpravu s požadavky vyplývajícími ze směrnice. Vzhledem k tomu, že Česká republika implementovala i fakultativní kategorie směrnice 2004/114/ES, je **velká část ustanovení směrnice 2016/801/EU již v zákonné úpravě obsažena. Cílem je především aktualizovat stávající právní úpravu dle změn, které zavádí nová směrnice a zároveň právně závazným způsobem zakotvit některé novinky, které směrnice přináší. Hlavní změny se dotknou zejména ustanovení o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia a definice pojmu studium. Naopak ustanovení o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu již dnes odpovídá požadavkům směrnice.**

Další dílčí změny se týkají zejména procesních náležitostí, ať už jde o délku platnosti jednotlivých pobytových oprávnění, o možnost prodloužení jejich platnosti či o povinné vyznačení konkrétního účelu pobytu formou poznámky v průkazu o povolení k pobytu.

Zásadní novinkou je **zavedení dlouhodobého pobytu za účelem hledání zaměstnání či zahájení podnikatelské činnosti**. Tento účel pobytu bude určen pro vysokoškolské studenty po dokončení jejich studia na území a pro výzkumné pracovníky, kteří dokončí svou výzkumnou činnost. V těchto případech budou mít možnost dále pobývat na území České republiky až 9 měsíců za účelem hledání si zaměstnání či zahájení podnikatelské činnosti. Toto povolení však nebude znamenat automatické přiznání práva přístupu na trh práce nebo na zahájení podnikatelské činnosti.

Zároveň je potřeba v zákoně **upravit podmínky pro mobilitu** držitelů povolení za účelem studia v rámci programu EU nebo multilaterálního programu zahrnujícího opatření v oblasti mobility, nebo v rámci dohody mezi dvěma nebo více vysokoškolskými institucemi, a pro držitele povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu, vydaných jiným členským státem EU. Byla zvolena varianta, která umožní držitelům povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu (a jejich rodinným příslušníkům) vydaného jiným členským státem EU pobývat přechodně na území bez víza až 1 rok a stejná úprava bude platit i pro držitele povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia v rámci programu EU nebo multilaterálního programu zahrnujícího opatření v oblasti mobility, nebo v rámci dohody mezi vysokoškolskými institucemi vydaného jiným členským státem EU.

Povinné integrační prvky

Předpokladem bezproblémové a společnosti prospěšné imigrace je úspěšná integrace. Na to musí reagovat i požadavky dané novelou zákona, které by měly vycházet ze zkušeností ostatních cílových „imigračních“ zemí a jejichž cílem by mělo být v dlouhodobém kontextu bezproblémové soužití cizinců a majority. Navrhovaný systém bude předpokládat vyšší odpovědnost cizince.

V novele je několik nových aspektů:

- 1) převedení již dnes existujících center na podporu integrace cizinců (dále jen Centra) do systému řízeného a financovaného státem (státní rozpočet) a vymanit je z financování fondy EU tak, aby nebyla závislá na komunitárních finančních zdrojích, a
- 2) zajistit povinná integrační opatření, tedy zavedení povinnost absolvovat adaptačně – integračních kurz.

(Širší součástí změn, bude i zvýšení náročnosti zkoušky z českého jazyka pro trvalý pobyt na úroveň A2. Ta je zde pouze zmíněna jako součást komplexu. Není součástí tohoto návrhu zákona, neboť nevyžaduje změnu zákonné úpravy).

Úsilí o integraci cizinců, pobývajících na území České republiky dlouhodobě, nebude nadále postaveno pouze na principu dobrovolnosti - bude zaveden prvek limitované a odpovídající povinnosti: součástí podmínek pobytu na území bude (v některých případech) povinnost absolvování uvítacího adaptačně-integračního kurzu pro nově příchozí cizince nejdéle do jednoho roku od povolení jejich pobytu na území ČR. Novela zavádí tuto povinnost vzhledem k identifikované potřebě seznámit cizince zejména s jejich právy a povinnostmi co nejdříve po jejich příchodu do ČR.

Cílem integračně-adaptačních kurzů je včasné zahájení integrace – pomoci cizincům orientovat se v novém prostředí, seznámit je s jejich právy i povinnostmi v rámci jejich setrvání v ČR i riziky jejich neplnění, s místními poměry a zvyklostmi a se základními hodnotami ČR i EU. Kurz sestává z komplexu přednášek lektorů, brožurou s detailními informacemi a adresářem kontaktů na organizace a instituce a také videa „Vítejte v ČR“. Jedná se o jednodenní kurzy, které jsou dnes cizincům poskytovány zdarma. Jsou tlumočeny do jazyka cizinců (aktuálně 8 jazykových verzí, další verze budou zpracovány dle potřeb cizinců). Kurzy jsou pořádány v dostupných místech i ve večerních hodinách a o víkendech.

Poskytování těchto kurzů bylo zahájeno financováním z Azylového, migračního a integračního fondu, aktuálně jsou dotovány Ministerstvem vnitra. S kurzy jsou dobré zkušenosti. Poslanecká sněmovna poukazovala na vhodnost zavést povinný charakter těchto kurzů. **Kurzy představují první kontakt imigrantů se státem**, je to přivítání ze strany státu. Vyšlo se vstříc připomínkám z neziskového sektoru, koncept není navázán na bytové oprávnění, místo toho se zvolila finanční sankce v rozumné výši.

Kurzy jsou aktuálně poskytovány formou projektu, pilotně ověřeny ve standardizované podobě, průběžně evaluovány a aktualizovány. Byl vytvořen systém certifikovaného školení lektorů a tlumočnicků, kteří kurzy realizují dle jednotné metodiky, a jejich databáze. K dispozici jsou speciální webové stránky s aktuální nabídkou kurzů v konkrétních místech a jazycích, umožňující cizincům on-line přihlašování na kurzy.

Cizinec je povinen absolvovat adaptačně-integrační kurz nejdéle do jednoho roku od nabytí platnosti povolení k pobytu. Novela stanoví výjimky z této povinnosti. Povinnost absolvovat kurz se týká výhradně cizinců z 3. zemí (tj. mimo EU a EHP),

nevztahuje se na občany EU. Kurz nebude zakončen testem. Kurz bude pro cizince zpoplatněn.

K prioritám integrační politiky patří zapojení lokální a regionální úrovně do realizace integrační politiky s důrazem na **další rozvoj regionálních Center na podporu integrace cizinců**, propojení všech aktérů integrace, využití metody terénní práce, posílení informovanosti cizinců. Cílem změny je zavedení, rozvoj a trvalá udržitelnost základní institucionální sítě regionálních Center na podporu integrace cizinců, která by zajišťovala realizaci integračních opatření po celém území státu a byla podpůrnou strukturou pro samosprávné subjekty.

Centra jsou středisky integračních aktivit ve všech regionech. Zajišťují aktivní tvorbu a realizaci regionální strategie integrace v souladu s politikou integrace cizinců vlády ČR. Ve spolupráci s krajskou a obecní správou plní roli plnohodnotného partnera správních úřadů.

Sít' regionálních Center na podporu integrace cizinců na území ČR poskytuje komplexní integrační služby a pokrývá svojí činností 13 krajů České republiky vč. hlavního města Prahy. Možnosti zřídit a provozovat Centrum využil pouze jediný kraj (Jihomoravský). Dále jsou aktuálně provozovatelem tří Center NNO, Centra v dalších 9 krajích provozuje organizační složka státu (SUZ). Předpokládá se zřízení Centra i ve zbývajícím kraji (Středočeském).

Úkolem Center bude zajištění činnosti a poskytování služeb všem cizincům bez omezení cílové skupiny (informační servis cizincům i veřejné správě, kurzy češtiny, sociální i právní poradenství, podpora rozvoje vztahů mezi cizinci a majoritou i aktivit cizinců, pravidelný monitoring situace a postavení cizinců i vzájemných vztahů, organizování regionálních platforem integrace cizinců atd.)

Zásadním cílem novely je zajistit rozvoj a trvalou udržitelnost Center. Dnes existující centra jsou projektem vytvořeným v r. 2008 pod hlavičkou Evropských fondů. Tento projekt však končí v červnu 2019, pak je zde programové období do roku 2020, kdy je možné (ale ne jisté), že bude možnost finance ještě čerpat, po tomto období je podoba finanční perspektivy nejasná. **Je nezbytné zajistit funkční a dlouhodobě udržitelný systém integrace a eliminovat finanční nejistotu. Nelze opomíjet, že integrace je strategickou záležitostí pro bezpečnost České republiky i všech jejích obyvatel.**

Navrhovaná změna zároveň řeší negativní aspekty podmínek EU fondu (AMIF), které neumožňují flexibilně reagovat na současné potřeby integrace cizinců v plné šíři ani poskytovat integrační služby v aktuálně potřebném rozsahu. Jde zejména o nezbytnost poskytovat služby nejen občanům 3. zemí (mimo EU) jako doposud, ale také cizincům – občanům EU i aktivity nad rámec Národního programu AMIF. **Centra tak nyní nemohou realizovat nutná řešení neodkladných problémů, které vývoj migrační situace přináší.**

Tato základní institucionální síť Center by měla mimo jiné zajistit realizaci povinných integračních opatření, ať již vlastními silami nebo prostřednictvím outsourcingu. Měla by fungovat jako základní stavební prvek poskytování výuky českého jazyka (neboť znalost českého jazyka je základním pilířem integrace cizinců) a povinných adaptačně-integračních kurzů pro nově příchozí cizince.

Z pohledu dosavadních zkušeností je vhodné, aby koncept povinných integračních prvků byl centrálně zajištěn a byla dodržena určitá úroveň kurzů.

Navrhovanými změnami zároveň dochází k naplňování cíle Evropských fondů, které mají být startovací pro projekty, které následně převezme státní správa. Finanční prostředky, které se z EU fondů tímto případně ušetří, se dají využít na nadstavbové aktivity, např. na výuku českého jazyka.

Nelze riskovat situaci, kdy se včas nepřijmou opatření, která zajistí udržitelnost systému, a finance nebudou k dispozici. Případné omezení či ukončení financování Center z fondů EU by znamenalo zmaření po léta investovaných finančních prostředků, úsilí i důvěry cizinců, a ztrátu klíčového partnera pro realizaci integrační politiky vlády.

Změny v rámci novely zákona směřují k vytvoření stabilního, finančně zajištěného systému integrace cizinců v ČR. Z tohoto důvodu byl systém Center vložen do zákona. Navržené financování vychází ze současné podoby provozu Center. Novela v této oblasti odráží situaci a financování stávajícího systému.

Úpravy v oblasti integrace vycházejí mimo jiné z vládou přijaté Koncepce integrace cizinců (např. úkol zajistit rozvoj a trvalou udržitelnost Center) a z Auditů národní bezpečnosti. Pokud jde o integrační opatření, ta již byla součástí vládou schváleného věcného záměru zákona o pobytu cizinců.

Zavedení kvót pro ekonomickou migraci

Česká republika v současnosti nemá systém kvót pro dlouhodobou ekonomickou migraci ze třetích států. Počty žádostí, které mohou podávat občané tzv. třetích států, kteří mají zájem na území České republiky ze zahraničí vstoupit za účelem zaměstnání nebo podnikání, jsou však v současnosti fakticky omezeny kapacitami zastupitelských úřadů. Tyto kapacity nejsou nastaveny podle cílového počtu cizinců, kterým je český stát připraven ročně povolit vstup na své území.

Za poslední 3 roky se počet žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění za účelem zaměstnání¹ podávaných na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí ztrojnásobil: z 3 tisíc žádostí podaných v roce 2014 na více než 9 tisíc podaných v roce 2016. Trend dále eskaluje, od ledna do září 2017 bylo podáno 13,5 tisíce žádostí. Při dlouhodobějším ekonomickém růstu a nízké míře nezaměstnanosti v České republice vždy dochází k výraznému zvýšení poptávky po zahraniční pracovní síle, a to i ze třetích zemí. V hlavních zdrojových zemích pracovní migrace pak zájem cizinců o práci v České republice vysoce převyšuje možnosti zastupitelských úřadů nabírat žádosti o zaměstnanecké karty. Právo na podání žádosti se tak střetává s omezenou schopností orgánů státní správy danou agendou fakticky zajišťovat. Důsledkem je intenzivní kritika orgánů státní správy, přetíženost registračního systému zájemců o podání žádosti (Visapoint)², negativní publicita, opakující se osočování z korupce státních zaměstnanců (ač nepodložené konkrétními důkazy), parazitování organizovaných zprostředkovatelských skupin na cizincích, stížnosti a žaloby cizinců, kterým se nedaří žádost podat, na věcně příslušné orgány státní správy, nebo pokusy cizinců systém různými cestami obcházet či zneužívat (např. podáváním žádostí o zaměstnanecké karty jako přílohy ke stížnosti na postup pracovníků zastupitelského úřadu nebo předstíraným vysláním cizince do České republiky zaměstnavatelem usazeným v jiném členském státu EU).

Pro vybrané cílové skupiny cizinců, na jejichž ekonomické migraci má český stát zvýšený zájem, již v současnosti funguje několik zvláštních migračních nástrojů, které byly vytvořeny na základě usnesení vlády nebo dohody věcně příslušných ministerstev. Jedná se o různé migrační projekty či režimy zvláštního zacházení, jejichž účastníkům je poskytován zjednodušený přístup na zastupitelský úřad nebo přednostně vyřízena žádost o pobytové

¹ Do poloviny roku 2014 se jednalo o dlouhodobá víza za účelem zaměstnání, zelené a modré karty, poté byla víza a zelené karty nahrazeny zaměstnaneckou kartou. Modré karty jsou vydávány od roku 2011.

² Do ukončení činnosti tohoto systému na podzim roku 2017 fungoval v 27 státech světa.

oprávnění. Zapojení do projektů je podmíněno splněním stanovených kritérií ze strany zaměstnavatele cizince, aby bylo zajištěno, že ke zrychlení migračního procesu bude docházet ve prospěch seriózních firem, které svým podnikáním a investicemi představují přínos pro českou ekonomiku, a že budou omezena bezpečnostní a integrační rizika související s migrací. Cizinec zařazený do projektu je zastupitelským úřadem vyzýván k návštěvě za účelem podání žádosti, čímž se eliminuje zapojení zprostředkovatelů. Účastníci musí splnit všechny zákonem požadované podmínky pro vydání pobytového oprávnění. Pro účast v projektech existuje početní kvóta, která je stanovena pouze usnesením vlády nebo dohodou ministerstev.

Přelomový krok v tomto vývoji představuje zahájení Režimu zvláštního zacházení pro kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny (tzv. Režimu Ukrajina) v srpnu roku 2016, kdy se v praxi poprvé uplatnilo několik klíčových principů najednou:

- Zahájení i následné změny Režimu byly projednány se všemi sociálními partnery na půdě tripartity; byly tak zohledněny oprávněné zájmy zaměstnavatelů i odborů.
- Do realizace Režimu se přímo zapojily podnikatelské reprezentace; výběrem zaměstnavatelů, kteří využívají výhody Režimu, tak převzali díl odpovědnosti za regulaci migrace.
- Stanovení kvóty bylo spojeno s adekvátní systemizací služebních míst orgánů státní správy; realizace Režimu tak byla zajištěna po personální stránce.

V systému pracovní migrace jsou proto již v současné době kvóty v některých vybraných státech fakticky využívány. Např. přes 90 % občanů Ukrajiny, kteří nyní podávají žádosti na zastupitelských úřadech na Ukrajině, jsou účastníci Režimu Ukrajina nebo obdobného Projektu Ukrajina³ určeného pro vysoce kvalifikované pracovníky. Ukrajinští pracovní migranti, kteří účastníky Projektu či Režimu nejsou, mají možnost podat žádost o pobytové oprávnění na generálním konzulátu ve Lvově, kde je každý týden nabrán stanovený počet žádostí dle kapacity konzulátu. I roční počet takto nabraných žádostí je tedy předem početně stanoven.

Z vyhodnocení realizace Režimu Ukrajina po prvním roce fungování vyplynulo, že systematický přístup k řešení migračních potřeb uplatněný při jeho vytváření, včetně provázanosti kvót s personálními kapacitami orgánů státní správy, představuje vhodný model

³ Pilotní projekt "Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny".

i pro další směřování migrační politiky. Dne 31. ledna 2018 vláda přijala usnesení č. 79, kterým roční kvótu pro Režim Ukrajina zdvojnásobila a zavedla Režimy i pro další státy, konkrétně pro Mongolsko a Filipíny. Návrh na zavedení systému kvót pro ekonomickou migraci proto vychází z konceptu, který již byl v praxi vyzkoušen formou projektových řešení pro jeden zvolený stát, a jeho zakotvení v legislativě představuje posun od projektové formy k systémovějšímu a obecnějšímu řešení.

Projekty ekonomické migrace, které zajišťují výhody skupinám cizinců, na jejichž pobytu má zvýšený zájem (možnost zrychleného vyřízení žádosti o pobytové oprávnění, přednostní přístup na zastupitelský úřad), mohou nadále fungovat v rámci kvót definujících maximální objem migrace. Ta v sobě bude zahrnovat počty cizinců využívajících migrační projekty i těch, kdo nebudou mít nárok na zvláštní zacházení.

Návrh zavedení kvót navazuje rovněž na institut programu schváleného vládou za účelem dosažení ekonomického nebo jiného významného přínosu pro Českou republiku, který je organizačně zajišťován nebo koordinován k tomuto účelu ministerstvem nebo jiným ústředním správním úřadem, jehož okruhu působnosti se program týká. Tento institut vložený do zákona jeho novelou č. 222/2017 Sb. zastřešuje dosavadní migrační projekty a režimy v oblasti pracovní migrace, přičemž účastníci těchto programů mohou mít podle zákona možnost využít některých výhod (např. upuštění od některých povinných náležitostí žádosti o zaměstnaneckou kartu), budou-li součástí podmínek příslušného programu. I tento návrh počítá se stanovením kvót pro účast ve zmíněných programech.

Kvóty pro ekonomickou migraci budou v praxi primárně využívány pro pracovní migraci, ale budou aplikovatelné i na vstup cizinců na území ČR za účelem podnikání, vyvstane-li taková potřeba. Kvóta bude definovat maximální počet žádostí o pobytová oprávnění nabraných v průběhu nejbližšího kalendářního roku na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí. Stanovení kvóty pro maximální počet kladně vyřízených žádostí není možno provést s ohledem na skutečnost, že nelze jednoznačně určit okamžik jejího naplnění (všechna zahájená řízení o podaných žádostech je třeba dokončit i poté, co byl vydán rozhodující počet pobytových oprávnění, zamítavá rozhodnutí mohou být v rámci odvolacího řízení změněna na kladná apod.).

Mechanismus stanovení kvót bude vycházet z osvědčeného systému tripartitního jednání o migračních potřebách České republiky. Základem pro diskusi budou objektivně vykazatelné ekonomické údaje (růst HDP, nezaměstnanost) a budou v ní zohledněny zahraničně-politické

a bezpečnostní zájmy státu a integrační kapacity (ze strany delegace vlády), poptávka po pracovní síle (ze strany delegace zaměstnavatelů) i pracovní a mzdové podmínky (ze strany delegace odborů). Stanovení kvót na období 1 roku přinese objektivní základ pro plánování postupu nábory pracovní síly (zaměstnavatelé) nebo kolektivního vyjednávání (odborníky). Orgánům státní správy umožní kvóty v předstihu zajistit dostatečné personální a technické kapacity pro řízení migračních toků a současně připravit potřebná integrační opatření ve spolupráci s kraji a obcemi, které mohou být dopady migrace ovlivněny (jak např. v nedávné prokázaly zkušenosti z okolí některých průmyslových zón).

Následně budou ve formě nařízení vlády vydaným na základě zákonného zmocnění stanoveny sjednané transparentní kvantitativní kvóty pro náběr žádostí o povolení k pobytu za výdělečnými účely, které budou rovněž blíže rozčleněny do kategorií odpovídajících kvalitativnímu vymezení migračních potřeb, tedy strukturovány ve vztahu k jednotlivým zemím původu migrantů, sektorům české ekonomiky nebo typu pracovní činnosti cizinců. Konkrétně má jít o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování a zaměstnaneckou kartu.

Kvóty budou v rámci pravidelné roční revize flexibilně přehodnocovány mimo jiné v závislosti na vývoji ekonomického cyklu. Mechanismus aplikace kvót bude nastaven tak, aby z procesu podávání žádostí na zastupitelských úřadech o pobytové oprávnění byly co možná nejvíce vyloučeny zprostředkovatelské subjekty.

Zavedení kvót je navrhováno pouze vůči cizincům žádajícím ze zahraničí o vstup na území České republiky. Ve vztahu k cizincům, kteří již na území České republiky pobývají za jinými (neekonomickými) účely, a chtějí svůj účel pobytu změnit na výdělečný, není zapotřebí kvóty uplatňovat.

Mimořádné pracovní vízum

Mimořádné pracovní vízum by mohlo sloužit **pro případy nedostatku pracovních sil na českém pracovním trhu** v době výrazného nedostatku pracovníků na českém a evropském trhu práce v některých odvětvích. **Vláda nařízením dočasně aktivuje vydávání mimořádného pracovního víza a stanoví mj. zdrojové země, ekonomická odvětví a objem migrace.** Nařízení vlády tak umožní flexibilně reagovat na situaci na trhu práce. Situace na trhu práce se totiž může kdykoliv změnit. Vydávání víz bude ukončeno v případě následného dostatku českých pracovníků na trhu práce.

Principem mimořádného pracovního víza je cirkulární migrace, kdy se jedná o dočasný pobyt cizince s následným návratem do země původu. Vychází se ze skutečnosti, že **tento typ víza není usazovacím pobytem** vedoucím k trvalému pobytu cizince na území či sloučení rodiny, ale reaguje na aktuální potřebu a situaci na trhu práce. Pro účely dlouhodobého zaměstnání a eventuálního usídlení bude i nadále sloužit zaměstnanecká karta, kterou lze opakovaně prodlužovat a po splnění zákonných podmínek poté podat žádost o trvalý pobyt.

Platnost mimořádného pracovního víza bude maximálně 1 rok. Nelze stanovit delší dobu platnosti než jeden rok, a to s ohledem na schengenskou prováděcí úmluvu. **Toto vízum nebude možné prodlužovat**, ale bude možno žádat o něj opakovaně. Zároveň **nebude možné z tohoto víza podat žádost o jiné pobytové oprávnění**, a to včetně trvalého pobytu. Dále **nebude možné požádat o sloučení rodiny na území s držitelem mimořádného pracovního víza.**

Požadavky správního řízení se na řízení o tomto vízu nevztahují, z tohoto důvodu je **náběr i rozhodování rychlejší**. Odpadá zde i snímání biometrických údajů na území a vydávání biometrické karty. Do cestovního dokladu se žadateli v případě kladně vyřízené žádosti vylepí pouze vízový štítek.

Náležitosti žádosti o mimořádné pracovní vízum budou: cestovní doklad, výpis z rejstříku trestů, povolení k zaměstnání vydané Úřadem práce České republiky a doklad o zajištění ubytování. Dohled nad ubytováním cizinců má mj. význam z hlediska prevence vzniku problémových či vyloučených lokalit.

Mimořádné pracovní vízum ministerstvo nevydává pro zaměstnání u nespolehlivého zaměstnavatele, zároveň může být vyloučeno agenturní zaměstnávání.

Změny v dalších souvisejících zákonech

- a) Změny související s nahrazení původních 2 směrnic upravujících pobyt za účelem vědeckého výzkumu a studia směrnicí 2016/801/EU. Jde jednak o úpravu práv, která nově náležejí některým kategoriím cizinců, a jednak o úpravu odkazů na směrnici. Změny se týkají právních předpisů v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví.
- b) Změny související se změnami provedenými v zákoně o pobytu cizinců. Do této kategorie lze zařadit změny zákona o azylu a soudního řádu správního. Případem těchto změn jsou také navrhované změny položek zákona o správních poplatcích.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy ve vztahu k požadavkům na zákaz diskriminace a rovnost mužů a žen

Navrhovaná úprava nebude mít dopady ve vztahu k zákazu diskriminace ve smyslu zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů. Nebude mít bezprostřední ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nepovede k diskriminaci ani jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje ani nezvýhodňuje ani jedno z pohlaví a nestanoví pro něj odlišné podmínky.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Předkládaný návrh je v souladu s ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dále zejména s čl. 2 a čl. 4 ústavního zákona č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje jako ústavní zákon Listina základních práv a svobod (Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 - č. 2/1993 Sb. o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky). Návrh zákona respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není v rozporu s nálezy Ústavního soudu České republiky.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s právem Evropské unie

Návrh zákona zejména implementuje směrnici 2016/801/EU a není s ní v rozporu.

Navrhovaná právní úprava integrace cizinců umožňující vládě nařízením stanovit maximální objem vstupů státních příslušníků třetích zemí přicházejících ze třetích zemí na území České republiky za účelem zaměstnání nebo samostatně výdělečné činnosti je v souladu s právem Evropské unie (takovou úpravu předpokládá Smlouva o fungování EU - viz čl. 79 odst. 5).

Dílní změny jsou činěny i v souvislosti se směrnicí 2008/115/ES (tzv. návratová směrnice) – tyto změny jsou pouze doplňující a zpřesňující a rovněž jsou v souladu s již dříve provedenou směrnicí 2008/115/ES.

Návrh zákona se pouze okrajově dotýká působnosti směrnic:

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (přepracované znění).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/66/EU ze dne 15. května 2014 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí na základě převedení v rámci společnosti.

Směrnice Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.

Z hlediska principů rovnosti mužů a žen je návrh novely zákona neutrální (návrh respektuje směrnici Rady 79/7/EHS a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání) a vztahuje se stejně na obě pohlaví.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona není v rozporu se žádnými mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, a je plně slučitelný s právem Evropské unie.

Předpokládaný hospodářský a finanční dosah

Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost České republiky

Pozitivní dopad by mělo mít stanovení jasných a transparentních podmínek ve formě zjednodušení pravidel pro vstup a pobyt za účelem studia a vědeckého výzkumu a usnadnění mobility těchto osob uvnitř Unie spojené s omezením administrativní zátěže.

Dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

- **Integrační opatření:** Náklady na průběžné fungování (organizace, aktualizace metodiky a jazykových verzí, školení a certifikace lektorů a tlumočnicků, web) se odhadují na cca 8 mil. Kč ročně. Náklady nese Ministerstvo vnitra.

- **Centra na podporu integrace cizinců:** Náklady na průběžné fungování provozu Center ve 14 krajích ČR, zajištění činnosti a poskytování služeb (informační servis cizincům i veřejné správě, kurzy češtiny, poradenství terénní i ambulantní, podpora rozvoje vztahů mezi cizinci a majoritou i aktivit cizinců, pravidelný monitoring situace a postavení cizinců i vzájemných vztahů atd.) se předpokládají ve výši 80 mil. Kč/ročně.

S návrhem nejsou bezprostředně spojeny dopady na rozpočty obcí nebo krajů.

Dopad navrhované úpravy na podnikatelské prostředí České republiky

Pozitivní dopad na podnikatelské prostředí by mělo mít zejména zavedení zvláštního režimu mobility uvnitř Evropské unie pro držitele platného povolení za účelem vědeckého výzkumu. Tento model by měl zaručit, aby výzkumní pracovníci mohli část svého vědeckého výzkumu absolvovat i v jiných členských státech, než v tom, který jim vydal povolení k pobytu.

Sociální dopady navrhované úpravy

Žádný dopad do sociální oblasti nebyl identifikován.

Dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít za následek žádné dopady na životní prostředí.

Dopady navrhované úpravy ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovanou změnou zákona o pobytu cizinců nikterak nedochází ke změně v rozsahu pořizovaných biometrických údajů pro účely vydání průkazu o povolení k pobytu, který je v zákoně o pobytu cizinců již stanoven s účinností od 1. 5. 2011 v § 117a (blíže k tomu viz důvodová zpráva k zákonu č. 427/2010 Sb.). Povinnost vydávat průkaz o povolení k pobytu ve formě průkazu s biometrickými údaji přitom vychází z nařízení Rady (ES) č. 1030/2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, ve znění nařízení Rady (ES) č. 380/2008. Působnost Ministerstva vnitra k pořizování biometrických údajů vyplývá z § 165 písm. g) zákona o pobytu cizinců.

Osobní údaje budou v této souvislosti požadovány v totožném rozsahu, a tak nelze shledat žádný dopad právní úpravy ani na ochranu osobních údajů ani na soukromí cizince.

Zhodnocení korupčních rizik

Navrhované úpravy v zákoně o pobytu cizinců nebudou mít negativní dopad ve vztahu ke korupčním rizikům.

Další změny v zákoně o pobytu cizinců i souvisejících zákonech nebudou mít žádný dopad ve vztahu ke korupčním rizikům.

Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhované změny nebudou mít žádný dopad ve vztahu k bezpečnosti nebo obraně státu.

II. Zvláštní část

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o pobytu cizinců na území České republiky

K bodu 1 – zrušení § 13 odst. 3

Cizinec žádající o dlouhodobý pobyt za účelem studia předloží doklad o svém příjmu podle § 42 odst. 2 písm. c). Není proto nutné v § 13 nadále upravovat odchylný režim prokazování prostředků k pobytu na území pro cizince, kteří chtějí na území studovat.

K bodu 2 - § 18

Navrhované znění je reakcí na požadavek směrnice 2016/801/EU. Konkrétně se jedná o důsledek speciálního režimu mobility pro držitele povolení k pobytu za účelem studia či vědeckého výzkumu vydaného jiným členským státem EU. Směrnice obsahuje speciální úpravu mobility v článcích 27 až 31. Česká republika využila možnost umožnit této skupině cizinců pobývat na území České republiky až po dobu jednoho roku v bezvízovém režimu. Nerozlišuje se mezi tzv. krátkodobou a dlouhodobou mobilitou, ale zavádí se jednotný (bezvízový) režim. To znamená, že student či výzkumný pracovník, který je držitelem platného povolení k pobytu za účelem studia či vědeckého výzkumu vydaného jiným členským státem EU, který hodlá část svého studia či výzkumu strávit v České republice, nemusí podávat žádost o národní pobytové oprávnění, ale k jeho legálnímu pobytu na území bude dostačující právě platné povolení vydané jiným členským státem EU. V případě studentů se tato úprava v souladu se směrnicí 2016/801/EU vztahuje pouze a jenom na studenty, kteří studují v rámci programu Evropské unie nebo multilaterálního programu zahrnujícího opatření v oblasti mobility, nebo v rámci dohody mezi dvěma nebo více vysokoškolskými institucemi.

K bodu 3 - § 30 odst. 1

Dlouhodobé vízum nelze obecně udělit za účelem zaměstnání. Výjimkou je dlouhodobé vízum za účelem sezónního zaměstnání a nově také mimořádné pracovní vízum.

K bodům 4, 25, 30 a 31 – § 30 odst. 5, poznámky pod čarou č. 29 a 9f a § 42f

Díky nové úpravě provedené v ustanovení § 18 písm. f), která umožňuje bezvízový pobyt **držitele povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu vydaného jiným členským státem Evropské unie až po dobu 1 roku, stává se dosavadní úprava obsažená v ustanovení § 30 odst. 5 nadbytečnou. V případě, že plánovaná doba pobytu překročí 1 rok, umožňuje ustanovení § 42f odst. 2 podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu na území.**

Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/801 ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair se, jak její název napovídá, věnuje pobytu za účelem výzkumu i za účelem studia. Tato směrnice nahrazuje 2 směrnice, které se problematice pobytu za účelem studia⁴,

⁴ Směrnice Rady 2004/114/ES ze dne 13. prosince 2004 o podmínkách přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem studia, výměnných pobytů žáků, neplacené odborné přípravy nebo dobrovolné služby.

resp. vědeckého výzkumu⁵, věnovaly dříve. Dochází k aktualizaci příslušných poznámek pod čarou, které odkazovaly na tyto 2 dřívější směrnice.

K bodům 5 a 7 až 9 – § 31 odst. 2 a ustanovení obsahující odkazy na § 31

Vzhledem ke zrušení dlouhodobého víza za účelem vědeckého výzkumu (§ 30 odst. 5) je navrhováno i zrušení § 31 odst. 2, který upravuje obsahové náležitosti žádosti o tento typ víza. V návaznosti na vypuštění tohoto odstavce je nutné v rámci celého zákona zohlednit změnu číslování odstavců v § 31.

K bodům 6, 71, 73, 81 - § 31a, § 56 odst. 1 písm. l) až n), § 68 odst. 3 (mimořádné pracovní vízum)

Mimořádné pracovní vízum by mohlo sloužit pro případy nedostatku pracovních sil na českém pracovním trhu v době výrazného nedostatku pracovníků na českém a evropském trhu práce v některých odvětvích. Vláda nařízením dočasně aktivuje vydávání mimořádného pracovního víza a stanoví mj. zdrojové země, ekonomická odvětví a objem migrace. Nařízení vlády tak umožní flexibilně reagovat na situaci na trhu práce. Situace na trhu práce se totiž může kdykoliv změnit. Vydávání víz bude ukončeno v případě následného dostatku českých pracovníků na trhu práce.

Principem mimořádného pracovního víza je cirkulární migrace, kdy se jedná o dočasný pobyt cizince s následným návratem do země původu. Vychází se ze skutečnosti, že tento typ víza není usazovacím pobytem vedoucím k trvalému pobytu cizince na území či sloučení rodiny, ale reaguje na aktuální potřebu a situaci na trhu práce. Pro účely dlouhodobého zaměstnání a eventuálního usídlení bude i nadále sloužit zaměstnanecká karta, kterou lze opakovaně prodlužovat a po splnění zákonných podmínek poté podat žádost o trvalý pobyt.

Platnost mimořádného pracovního víza bude maximálně 1 rok. Nelze stanovit delší dobu platnosti než jeden rok, a to s ohledem na schengenskou prováděcí úmluvu. Toto vízum nebude možné prodlužovat, ale bude možno žádat o něj opakovaně. Zároveň nebude možné z tohoto víza podat žádost o jiné pobytové oprávnění, a to včetně trvalého pobytu. Dále nebude možné požádat o sloučení rodiny na území s držitelem mimořádného pracovního víza.

Požadavky správního řízení se na řízení o tomto vízu nevztahují, z tohoto důvodu je náběr i rozhodování rychlejší. Odpadá zde i snímání biometrických údajů na území a vydávání biometrické karty. Do cestovního dokladu se žadatel v případě kladně vyřízené žádosti vylepí pouze vízový štítek. V případě např. změny ubytování cizince, není proto nutné vydávat nový biometrický průkaz.

Náležitosti žádosti o mimořádné pracovní vízum budou: cestovní doklad, výpis z rejstříku trestů, povolení k zaměstnání vydané Úřadem práce České republiky a doklad o zajištění ubytování. Dohled nad ubytováním cizinců má mj. význam z hlediska prevence vzniku problémových či vyloučených lokalit.

Mimořádné pracovní vízum ministerstvo nevydá pro zaměstnání u nespolehlivého zaměstnavatele, zároveň může být vyloučeno agenturní zaměstnávání.

⁵ Směrnice Rady 2005/71/ES ze dne 12. října 2005 o zvláštním postupu pro přijímání státních příslušníků třetích zemí pro účely vědeckého výzkumu.

K bodům 10 až 16 a 82 - § 33 odst. 1 písm. d), e), § 34 písm. f), § 38 odst. 2 a 3 a § 69 odst. 4

V § 33 odst. 1 písm. d) dochází k nápravě dosavadního nepřilíš logického stavu, kdy lze dnes dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu na území udělit cizinci žádajícímu o vydání povolení k trvalému pobytu, a nikoliv cizinci, kterému byla platnost povolení k trvalému pobytu zrušena. Podání žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu obecně neopravňuje cizince k pobytu na území, tedy ani případné přiznání odkladného účinku soudem cizinci oprávnění k pobytu na území nezajistí – proto je nesmyslné cizinci udělovat dlouhodobé vízum na překlenutí doby, než soud rozhodne o přiznání odkladného účinku. Naopak v současném znění § 33 odst. 1 písm. d) absentuje možnost získat toto vízum v případě, že je cizinci trvalý pobyt naopak zrušen. Zde na rozdíl od rozhodnutí o žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu udělení dlouhodobého víza má svůj smysl.

K § 33 odst. 1 písm. e)

Jedinou relevantní kategorií cizinců, pro kterou je významná skutečnost, že jejich žádost o povolení k trvalému pobytu byla zamítnuta, jsou nezletilé děti cizinců s povoleným trvalým pobytem, které žádají o povolení k trvalému pobytu podle § 66 odst. 1 písm. d) za účelem společného soužití na území České republiky. Tyto nezletilé děti nemusejí mít a obvykle ani nemají povolen dlouhodobý pobyt. Proto je vhodné v jejich případě zachovat možnost udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území.

§ 38 odst. 2 až 4

Dochází k upřesnění dosavadní ne zcela jednoznačné právní úpravy. Smyslem dlouhodobého víza za účelem strpění pobytu na území udělovaného z důvodu uvedeného v § 33 odst. 1 písm. d) je umožnit cizinci překlenout (legalizovat) pobyt na území do doby, než soud poprvé rozhodne o návrhu cizince na přiznání odkladného účinku jeho žaloby.

Rozhodne-li soud o návrhu na přiznání odkladného účinku, pozbývá smysl cizinci vízum udělovat, neboť v takovém případě rozhodnutí o zrušení či neprodloužení pobytového oprávnění pozbývá svých účinků a na cizince se hledí, jako by oprávnění k pobytu nepozbyl (podle § 73 odst. 3 soudního řádu správního se přiznáním odkladného účinku pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí).

V případě žádostí nezletilých dětí cizinců o povolení k trvalému pobytu podle § 66 odst. 1 písm. d) bude vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění na území zrušeno pouze tehdy, pokud soud nepřizná žalobě odkladný účinek. Pokud jej přizná, bude toto vízum zrušeno po rozhodnutí soudu o žalobě. Úprava § 69 odst. 4 zabrání tomu, aby toto dítě žádalo o povolení k trvalému pobytu znovu v době, kdy soud ještě přezkoumává rozhodnutí správního orgánu, kterým byla jeho původní žádost zamítnuta a kdy tento cizinec pobývá na území na základě víza podle § 33 odst. 1 písm. e).

Změnou v § 38 odst. 4 se odstraňuje případný logický rozpor, ke kterému by vedly výše uvedené úpravy. Cizinec, kterému bylo vízum za účelem strpění zrušeno proto, že soud jeho žalobě přiznal odkladný účinek, není povinen vycestovat z území.

K bodům 17, 18 a 43 - § 42 odst. 3 a 5 a § 44 odst. 4 písm. b)

Jedná se transpozici článku 25 směrnice 2016/801/EU – pobyt výzkumných pracovníků a studentů za účelem hledání zaměstnání nebo podnikání. Směrnice předepisuje členským státům povinnost umožnit po dokončení vysokoškolského studia studentům, a po dokončení vědeckého výzkumu výzkumným pracovníkům, pobyt na území po dobu nejméně 9 měsíců za účelem hledání zaměstnání nebo zahájení podnikání. Navrhované ustanovení zákona o pobytu cizinců zavádí speciální úpravu tohoto dosud neexistujícího pobytového oprávnění.

Nezavádí se speciální účel pobytu, ale využívá se obecné ustanovení o dlouhodobém pobytu v ustanovení § 42. Navrhované ustanovení obsahuje okruh cizinců, kteří mohou o pobyt žádat a zároveň i podmínky a náležitosti této žádosti.

Délka platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem hledání zaměstnání nebo zahájení podnikatelské činnosti na maximální dobu 9 měsíců. Tato úprava je transpozicí článku 25 odst. 1 směrnice 2016/801/EU, který výslovně stanoví, že délka platnosti tohoto druhu povolení musí být alespoň 9 měsíců. Česká republika tak plní požadavky směrnice, aniž by šla nad jejich rámec. Česká republika nevyužila některých kontrolních a zpřísnujících ustanovení, která obsahuje článek 25. Důvodem je zejména to, že jejich možná přidaná hodnota se limitně blíží nule. To se týká například možnosti členského státu vyžadovat, aby zaměstnání, které absolvent hledá, odpovídalo úrovni jeho vzdělání. V situaci, kdy mají podle platného práva absolventi českých vysokých škol volný přístup na trh práce, by se jednalo o nesmyslný požadavek. Obdobně byla vyhodnocena i možnost vyžadovat po 3 měsících důkaz, že existuje reálná šance na získání pracovního místa. V první řadě vyvstává otázka praktických problémů souvisejících s prokazováním této skutečnosti. Dále je nutno konstatovat, že i kdyby bylo konstatováno, že taková šance zde není, není pravděpodobné, že by se vzhledem k průměrné délce řízení o zrušení povolení k pobytu, podařilo zrušit povolení k dlouhodobému pobytu cizince dříve než by vypršela jeho platnost (9 měsíců). Z výše uvedených důvodů zvolil navrhovatel variantu, která vyhovuje požadavkům ze směrnice vyplývajícím a zároveň v co nejnížší míře zatěžuje jak cizince, tak i státní správu.

V § 42 odst. 5 dochází pouze k drobným úpravám, které souvisejí s novým ustanovením § 42 odst. 3. Jde tedy pouze o technickou změnu, kterou si vyžádala transpozice směrnice 2016/801/EU do národního právního řádu.

Úprava týkající se rodinných příslušníků výzkumného pracovníka je přesunuta do § 42a, tedy do ustanovení upravujícího povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území ČR.

K bodům 19 až 22 - § 42a odst. 3 a 7

Do ustanovení § 42a (povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území) se vkládá nový odstavec 3, který upravuje sloučení rodiny držitele povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu. Tato úprava opět reaguje na požadavky vyplývající ze směrnice 2016/801/EU, konkrétně na její článek 26. Ten vyžaduje, aby členské státy umožnily rodinným příslušníkům výzkumných pracovníků společně s výzkumným pracovníkem pobývat na území. Směrnice 2016/801/EU však tuto problematiku sama příliš detailně neupravuje a odkazuje (s drobnými odchylkami) na směrnici 2003/86/ES. I z tohoto důvodu bylo zvoleno řešení využívající stávající § 42a, který je transpozicí právě směrnice 2003/86/EU a nikoliv nová speciální úprava pobytového statusu pro rodinné příslušníky výzkumných pracovníků. Změna v odstavci 7 pak pouze odráží změnu zavedenou včleněním nového odstavce.

K bodům 23 a 24 - § 42b odst. 1 písm. b) a d), § 42c odst. 3 a 6. § 46 odst. 7 písm. b), § 71 odst. 1 a § 123 odst. 4 písm. c) a d)

Navrhuje se odstranění nadbytečných výrazů, které mohou vést k právní nejistotě adresáta normy. Není správné mluvit o „věrohodném prokázání“ určité skutečnosti. Pouze pokud je určitá skutečnost prokázána věrohodně, považuje se za prokázanou. V opačném případě prokázána není. Dnešní znění zákona by mohlo vést pomocí výkladové metody

„a contrario“/argument opakem k mylné úvaze, že tam, kde zákon nepožaduje věrohodné prokázání, postačuje i prokázání nevěrohodné. Tak tomu ale nebylo ani nyní. Vypuštěním těchto slov nedochází k žádné změně.

K bodu 26 - § 42d odst. 1

Změny reagují na nově navrhované znění ustanovení § 64 (definice studia) a souvisejí s transpozicí směrnice 2016/801/EU. Nově vložená věta, která umožňuje podání žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem studia na území takovému cizinci, který je držitelem povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia vydaného jiným členským státem, je reakcí na úpravu mobility v rámci EU, kterou nová směrnice zavádí. Na rozdíl od studentů, kteří jsou držiteli platného povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia vydaného jiným členským státem a kteří studují v rámci programu Evropské unie nebo multilaterálního programu zahrnujícího opatření v oblasti mobility, nebo v rámci dohody mezi dvěma nebo více vysokoškolskými institucemi, a kteří mohou pobývat a studovat na území České republiky až po dobu 1 roku v rámci bezvízového režimu, tak studenti, kteří jsou sice držiteli platného povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia vydaného jiným členským státem, ale účastníky žádného programu nejsou, musí podat žádost o vydání nového povolení vydaného Českou republikou. Toto povolení je opravňuje pobývat a studovat na území ČR. Nově vložená věta má umožnit, aby tito studenti mohli takovou žádost podat přímo na území České republiky Ministerstvu vnitra.

Současně se umožňuje, aby takovou žádost mohl za pobytu na území podat i držitel víza k pobytu nad 90 dnů (s výjimkou pobytu za účelem strpění pobytu nebo sezónního zaměstnání) anebo povolení k dlouhodobému pobytu vydaného za jiným účelem.

K bodům 27 až 29 - § 42d odst. 2 a 3

Změny provedené v odstavcích 2 až 4 § 42d reflektují změny, kterými prošla definice studia podle ustanovení § 64. Směrnice 2016/801/EU odlišuje vysokoškolské studium od výměnných pobytů (středoškolských) žáků, dále definuje speciální kategorie stážistů či dobrovolníků. Dle terminologie zákona o pobytu cizinců se bude vždy jednat o účel „studium“, zásadní roli však bude hrát, které ustanovení § 64 se bude vztahovat na dotčeného cizince, žádajícího o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za tímto účelem. Náležitosti žádostí se budou v případě studentů, žáků, stážistů či dobrovolníků lišit, a proto je potřeba speciálně upravit i dotčené ustanovení § 42d. Pro účely tohoto zákona se za hostitelskou organizaci považuje také přijímající organizace dle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů.

Změna provedená v odstavci 2 písm. c) reflektuje příslušná ustanovení směrnice 2016/801/EU. Neboť stávající úprava prostředků k pobytu, které je povinen doložit cizinec žádající o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia, uvedená v § 13 odst. 3 neodpovídá pozměněnému znění směrnice. Nově navržená speciální úprava umožňuje zohlednit všechny zdroje, které by mohly přicházet v úvahu. Základním východiskem je částka životního minima, aby bylo zajištěno, že se cizinec-student nestane zátěží českého systému sociálního zabezpečení a bude mít dostatek prostředků k pobytu, aniž by se stal nebezpečím pro veřejný pořádek. Tato úprava rovněž umožňuje individuální posouzení jednotlivých případů, neboť student má možnost prokázat, že na bydlení vynakládá nižší

částku, než jaká je stanovena zvláštním právním předpisem, a tím snížit celkovou částku, kterou je povinen doložit.

K bodům 32, 40, 41, 63, 72, 170, 171 a 175 - § 42g odst. 3, § 42n odst. 3, 4 a 6, § 42o odst. 1, § 44c, § 46 odst. 7, § 56 odst. 1 písm. m), § 178b a § 181a

V souladu s úpravou občanského zákoníku se navrhuje zestručnění textu zákona o pobytu cizinců. Také v případě jednočlenného statutárního orgánu právnické osoby je osoba v postavení statutárního orgánu jeho členem, byť jediným. Není proto nezbytné uvádět v zákoně obě situace. Cizinec tak bude členem statutárního orgánu v případě, kdy jde o jednočlenný statutární orgán. Navrhovaná právní úprava představuje pouhé odstranění nadbytečného textu a nepředstavuje žádnou změnu oproti současnému stavu.

K bodům 33 až 36, 42, 57 až 59, 62 a 172 - § 42g odst. 7, § 42h odst. 1, § 42i odst. 6, § 42j odst. 1, § 44 odst. 2, § 44a odst. 9, 11 a 12, § 46 odst. 6 a § 178f

Novelou zákona o zaměstnanosti (§ 66), zákonem č. 206/2017 Sb., který nabyl účinnosti dnem 29. července 2017, se obnovuje možnost dočasně přidělovat cizince agenturami práce k výkonu práce u tzv. uživatele. Systém vydávání zaměstnaneckých a modrých karet upravený v zákoně o pobytu cizinců na území ČR počítá pouze s dvojstranným vztahem cizince k zaměstnavateli, nikoli s trojstranným vztahem „cizinec – agentura práce (zaměstnavatel) – uživatel“.

V zákoně o pobytu cizinců je proto nutno pro tyto případy doplnit další náležitost žádosti o zaměstnaneckou a modrou kartu, prodloužení doby platnosti karty a souhlas se změnou zaměstnavatele (k žádosti bude v případě agenturního zaměstnávání povinně přikládán doklad obsahující údaje uvedené v § 42h odst. 1 písm. g) – kromě údajů o cizinci samotném půjde o druh práce, kterou bude dočasně přidělený zaměstnanec vykonávat, místo výkonu práce u uživatele a název a sídlo uživatele).

Ustanovení § 64 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, zmocňuje vládu, aby svým nařízením stanovila druhy prací, které agentura práce nemůže formou dočasného přidělení k výkonu práce u uživatele zprostředkovávat. Proto se v zákoně o pobytu cizinců zavádí jako nový důvod pro zamítnutí žádosti cizince, který by takovou práci chtěl vykonávat.

Institut „nespolehlivé zaměstnavatele“ se uplatní nejen vůči agenturám práce, které jsou zaměstnavateli cizince, ale také vůči uživatelům, ke kterému by byl cizinec agenturou práce dočasně převáděn k výkonu práce (§ 178f). Bude-li potenciální uživatel optikou § 178f nespolehlivý, bude cizinci žádost o pobytové oprávnění zamítnuta. Podřazení uživatelů pod institut „nespolehlivého zaměstnavatele“ má zabránit tomu, aby nespolehlivý zaměstnavatel dosáhl přísunu zahraničních pracovníků do svého podniku tím, že se „skryje“ za agenturu práce a nebude tak vystupovat vůči těmto cizincům jako jejich zaměstnavatel, ale pouze jako uživatel.

Cizinci, kterému byla kladně vyřízena žádost o vydání zaměstnanecké karty, modré karty, karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance jiného členského státu Evropské unie, ministerstvo vydá potvrzení o splnění podmínek pro vydání příslušné karty. Až s tímto potvrzením může podle zákona o zaměstnanosti nastoupit do zaměstnání. Podle § 44 odst. 2 zákona o pobytu cizinců se potvrzení vydává až po pořízení biometrických údajů. Z důvodu umožnění co nejrychlejšího nástupu cizince se tato podmínka ruší.

Odstraňuje nedostatek stávající právní úpravy spočívající v nemožnosti zamítnout žádost o prodloužení zaměstnanecké karty v případě, kdy cizinec současně žádá i o souhlas se změnou zaměstnavatele nebo pracovního zařazení, a kdy existuje rozpor mezi předloženou pracovní smlouvou cizince a charakteristikou volného pracovního místa zařazeného v centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty. Tato skutečnost se proto nově zavádí jako důvod pro zamítnutí žádosti.

V případě modré karty má nařízení č. 64/2009 Sb. dopad pouze v případě, že by se jednalo o přidělení k výkonu práci v podzemí hlubinných dolů, neboť další omezení se vztahuje pouze na takové druhy prací, k jejichž výkonu postačuje nižší stupeň vzdělání než střední vzdělání s maturitní zkouškou s výjimkou druhů prací uvedených v příloze k tomuto nařízení, přičemž pro vydání MK je požadavek na řádně ukončené vysokoškolské vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání, pokud studium trvalo aspoň 3 roky.

Omezení týkající se výkonu práce v podzemí hlubinných dolů je podle našeho názoru plně v souladu s čl. 4 odst. 1 směrnice 2008/104/ES o agenturním zaměstnávání, který stanoví, že zákazy nebo omezení týkající se agenturního zaměstnávání mohou být odůvodněny pouze na základě obecného zájmu souvisejícího zejména s ochranou zaměstnanců agentur práce, s **požadavky na bezpečnost** a ochranu zdraví při práci a s potřebou zajistit náležitě fungování trhu práce a zamezit možnému zneužívání.

K bodům 37 a 38 - § 42k odst. 2 písm. a), § 42k odst. 5 a § 42l odst. 1 písm. d)

Sladění s terminologií občanského zákoníku. V případě odštěpného závodu, který není právnickou osobou, nelze mluvit o jeho „sídle“. Vhodnější je použít termín „umístění“.

K bodu 39 - § 42k odst. 6

Jedná se o legislativní důsledek úprav provedených v definici studia - § 64. Z důvodu těchto změn bylo nutno upravit i ustanovení, která na předmětný § 64 odkazují.

K bodům 44 až 47 - § 44 odst. 4 písm. c), f), h), i)

Změny provedené v tomto ustanovení jsou důsledkem transpozice směrnice 2016/801/EU, která zakotvuje minimální délku platnosti vydaného povolení pro jednotlivé kategorie cizinců. Navrhované úpravy reflektují povinnost, která ze směrnice vyplývá a přizpůsobuje národní právní řád unijní úpravě. Konkrétně se jedná o transpozici článku 18 směrnice 2016/801/EU.

K bodu 48 - § 44 odst. 6

V praxi může nastat situace, kdy je zaměstnanecká karta vydána na dobu delší, než je doba, po kterou příslušný uznávací orgán povolí výkon daného povolání.

Příkladem může činnost Ministerstva zdravotnictví, které jako uznávací orgán postupuje podle § 34 zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, resp. podle § 89 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů

(zákon o nelékařských zdravotnických povoláních). Příslušná rozhodnutí uznávacího orgánu jsou vydávána na dobu určitou, která je však vždy kratší dva roky.

Z tohoto důvodu bude nejzazší doba, na kterou je vydávána zaměstnanecká karta, navázána na rozhodnutí uznávacího orgánu a nebude jej moci přesáhnout.

K bodům 49 až 51 a k bodům 54 až 56 - § 44a odst. 1, § 44a odstavce 6 a 8

Vzhledem ke změnám, ke kterým došlo v ustanovení § 44, dochází k úpravě i ustanovení § 44a o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu. I tato úprava vychází ze směrnice 2016/801/EU a transponuje tak odpovídající ustanovení článku 18.

K bodu 52 - § 44a odstavec 2

Nový odstavec jednoznačně stanovuje, že platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem hledání zaměstnání nebo zahájení podnikatelské činnosti podle § 42 odst. 3 se neprodlužuje. Povolení k tomuto druhu dlouhodobého pobytu bude vždy vydáváno s maximální dobou platnosti 9 měsíců bez možnosti prodloužení. Tato úprava vychází z článku 25 směrnice 2016/801/EU.

K bodu 53 - § 44a odst. 3

Doplnění požadavků týkající se prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území, vědeckého výzkumu a podnikání. Jde o stejné požadavky, které jsou vyžadovány při prvotní žádosti o vydání těchto druhů dlouhodobých pobytů.

K bodu 61 - § 46 odstavec 5

Navrhované doplnění odstavce 5 reflektuje předmětná ustanovení směrnice 2016/801/EU. Konkrétně se jedná o její článek 20 odst. 4 a článek 21 odst. 7, které stanovují povinnost členského státu v případě zamítnutí žádosti o vydání či o prodloužení platnosti povolení a v případě zrušení platnosti tohoto povolení zohlednit konkrétní okolnosti daného případu a zásadu proporcionality.

K bodu 64 - § 47 odstavec 6

Navrhované ustanovení reaguje na přečíslování odstavců v § 42a.

K bodu 65 - § 49 odst. 1

Povolení k dlouhodobému pobytu vydávané Ministerstvem zahraničních věcí bude potvrzovat Ministerstvo zahraničních věcí členovi diplomatického personálu nebo jeho rodinným příslušníkům jednotným způsobem ve formě identifikačního průkazu dle § 180b zákona o pobytu cizinců, ve znění navrhované novely.

K bodům 66 až 68 - nadpis Hlavy III dílu 5, § 50 a § 50a

V rámci rozhodování o povinnosti vycestovat je potřebné jasněji upravit, ve kterých případech je ukládána povinnost opustit území České republiky a ve kterých rovněž území členských států EU. Důvodem je skutečnost, že rozhodnutí o povinnosti opustit území je ve většině situací rozhodnutím o návratu podle návratové směrnice 2008/115/ES, která předpokládá působnost rozhodnutí nejen pro území ČR, ale i pro území EU. Základním rozlišením obou situací je, zda má cizinec na území jiného státu oprávnění k pobytu, či zda je to tento jiný stát, který má s cizincem provést další úkony (platí např. v případě readmise).

K vydání rozhodnutí o povinnosti opustit území/ území členských států EU dochází rovněž v případech, kdy jde o tzv. překvalifikování – tj. policie původně zahájila řízení o správním vyhoštění, ale byly zjištěny okolnosti, pro které rozhodnutí o správním vyhoštění nelze vydat. **Z dosavadního textu se přejímá postup, podle kterého je-li v řízení o správním vyhoštění zjištěno, že důsledkem rozhodnutí o správním vyhoštění by byl nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince a pobývá-li cizinec na území neoprávněně, považuje se zahájené řízení o správním vyhoštění za řízení o povinnosti opustit území a vydá se tak pouze rozhodnutí o povinnosti opustit území. Dochází pouze ke zpřesnění formulace.**

Vydat rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států EU lze i v případě, kdy je zřejmé, že k porušení povinnosti došlo, ale přesto zde nejsou důvody pro zahájení řízení o správním vyhoštění a policie tedy rovnou jako první úkon v řízení vydá rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států EU.

Došlo-li v rámci řízení o správním vyhoštění k překvalifikování na řízení o povinnosti opustit území České republiky nebo území členských států Evropské unie, je žádoucí, aby byl použit standardní procesní postup podle správního řádu, a to vzhledem k tomu, že v rámci řízení byly již činěny některé úkony a je nelogické následně po překvalifikování rovnou vydat rozhodnutí jako první úkon v řízení.

Rovněž došlo k úpravě terminologie, kdy dosavadní „opuštění území“ je nahrazeno přesnějším výrazem, a to „vycestováním“ tak, jak je stanovena i lhůta k vycestování podle § 50, § 118 atd. Dochází proto k terminologickému sjednocení.

K bodu 69 - § 53 odst. 1

V zákoně bude výslovně uvedeno, že žádost o udělení dlouhodobého víza se podává na zastupitelském úřadu, není-li výslovně stanoveno jinak.

K bodu 70 - § 55 odst. 1

V části řízení o žádosti o udělení dlouhodobého víza vedené před zastupitelským úřadem jsou výrazně častěji než v jiných řízeních předkládány náležitosti žádostí zahraničního původu. Padělky takových náležitostí jsou přirozeně hůře odhalitelné než padělky náležitostí pocházejících z České republiky, čehož někteří žadatelé zneužívají. Padělek takových náležitostí je pak takřka nerozpoznatelný v případě, že není předkládán v originále, nýbrž toliko v jeho ověřené kopii. Aby se předcházelo předkládání padělaných náležitostí, resp. aby bylo možno padělané náležitosti snadněji odhalit, je nutno stanovit, že náležitosti, které jsou klíčové pro posouzení žádosti o příslušné pobytové oprávnění, vedle cestovního dokladu,

matričních dokladů a dokladů prokazujících účel pobytu, musí být předkládány v originále i doklad o souhlasu rodičů, popřípadě jiných zákonných zástupců nebo poručníků, s pobytem dítěte na území; souhlas rodiče, zákonného zástupce nebo poručníka se nevyžaduje, jde-li o rodiče, zákonného zástupce nebo poručníka, který za dítě podal žádost nebo se kterým bude dítě společně pobývat na území, a dále pokud cizinec prokáže, že souhlas nemůže z důvodů na jeho vůli nezávislých předložit.

K bodům 74 až 78 - § 64

Všechny změny provedené v ustanovení § 64 odrážejí změny, které přináší směrnice 2016/801/EU. Z důvodu správné transpozice směrnice bylo nutné upravit stávající znění definice studia tak, aby odpovídala aktuálnímu znění nové směrnice. Druhý odstavce se zrušuje bez náhrady.

Navrhované ustanovení § 64 písm. a) nyní odpovídá definici studia (čl. 3 bod 3) dle směrnice. Za studium dle písmene a) bude nadále považováno pouze studium vysokoškolské. Nové písmeno c) odráží definici pojmu žák (článek 3 bod 4 směrnice 2016/801/EU). Pod písmenem e) je upraven pobyt stážistů (čl. 3 bod 5) a pod písmenem f) pobyt dobrovolníků (čl. 3 body 6,7); tímto ustanovením je, stejně jako dosud, řešena i dobrovolnická služba podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů.

Zůstává tak zachován stávající model právní úpravy, kdy jsou z pohledu zákona o pobytu cizinců všechny tyto druhy pobytů považovány za pobyt za účelem studia. Jelikož se však liší podmínky pro vydání povolení, náležitosti žádosti, ale například i délka platnosti vydaného povolení, bylo nutné upravit každou kategorii pod zvláštním písmenem. Tímto způsobem je pak možné vždy odkázat na konkrétní písmeno § 64, a jednoznačně určit, zda se jedná o pobyt (vysokoškolského) studenta, žáka, dobrovolníka či stážisty. To není důležité pouze ze statistických důvodů, ale je to zcela zásadní i pro určení práv a povinností, které se na dotyčného cizince vztahují.

Tím, že se část definice studia přesunula z § 64 písm. a) do § 64 písm. c) a je omezena pouze na výměnné studijní pobyty, nespadá nyní studium na vyšších odborných školách pod pojem studium dle zákona o pobytu cizinců. Tato změna odpovídá směrnici 2016/801/EU, avšak pro studenty těchto škol, kteří jsou cizinci ze třetích zemí a nestudují v rámci výměnných programů, to neznamená, že jejich pobyt na území bude ukončen či nebude moci být prodloužen. **Tito cizinci studující na území České republiky budou moci nadále pokračovat ve svém pobytu a studiu na území České republiky ovšem nadále již nikoliv za účelem „studium“, ale za účelem „ostatní“.**

K bodům 79 a 80 - § 68 odst. 2 písm. e) a f)

V případě, že je funkce statutárního orgánu vykonávána v pracovním poměru nebo je statutární orgán zaměstnáván činnostmi spadajícími do předmětu činnosti obchodní korporace, nejde o klasické vyslání na pracovní cestu, neboť o svých pracovních cestách si statutární orgán rozhoduje sám. Nejde tedy o typický vztah nadřízenosti a podřízenosti, který je mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem.

K bodu 83 - § 71 odst. 1

Podle dosavadní právní úpravy, která byla přijata ještě v době účinnosti zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, se má příjem ze samostatné činnosti fyzických osob prokazovat daňovým přiznáním. Od účinnosti daňového řádu již nelze daňovým přiznáním příjmy ze samostatné činnosti fyzické osoby náležitě prokázat, a proto je vždy nutno přistupovat k "náhradnímu" způsobu prokázání, jímž je platební výměr daně z příjmů fyzických osob nebo případný dodatečný platební výměr. Souhrnně lze oba tyto pojmy shrnout pojmem rozhodnutí o stanovení daně ve smyslu § 147 daňového řádu. Cílem navržené změny je tedy to, aby byl již podle zákona primárním dokumentem k prokázání uvedených příjmů platební výměr. Zároveň je upřesněno, ke kterému zdaňovacímu období by se předmětný platební výměr měl vztahovat (např. k poslednímu zdaňovacímu).

Kromě toho se zrušuje text poslední věty tohoto ustanovení, neboť působí disproporčně ve vztahu k jiným ustanovením, která obsahují definici úhrnného měsíčního příjmu a která demonstrativní možnosti prokazování příjmu nestanoví.

K bodu 84 - § 87c odst. 1

Potvrzení o přechodném pobytu dle § 87c odst. 1 bude Ministerstvo zahraničních věcí vydávat jednotným způsobem ve formě identifikačního průkazu dle § 180b zákona o pobytu cizinců, ve znění navrhované novely.

K bodu 85 - § 87h odst. 2 písm. c)

Sladuje se možnost osob s udělenou mezinárodní ochranou požádat a při splnění podmínek získat povolení k trvalému pobytu podle Hlavy IVa a přejít tak z režimu zákona o azylu do režimu zákona o pobytu cizinců. Obdobně je tento přechod umožněn v § 69 odst. 5, není proto důvod, aby stejná možnost absentovala pro Hlavu IVa. Principem tedy je, že osoba žádá o povolení k trvalému pobytu ještě ze statusu azylanta nebo osoby s doplňkovou ochranou, ale vydání povolení je podmíněno vzdáním se mezinárodní ochrany. Je tak zajištěno, že osoba plynule přejde z jednoho statusu na druhý; v případě, že by podmínky pro vydání povolení k trvalému pobytu splněny nebyly, zůstane osoba poživitelem mezinárodní ochrany. Vzhledem k tomu, že tento přechod již několik let funguje v § 69, praktické fungování je již nastaveno.

K bodu 86 - § 87h odst. 4

Také rodinný příslušník občana Evropské unie je oprávněn požádat ministerstvo o přiznání právního postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta v Evropském společenství. Podmínky stanoví § 83.

K bodu 87 - § 87l odst. 3

Ve všech případech zrušení povolení k trvalému pobytu rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie, bude tomuto cizinci vydán výjezdní příkaz a bude mu stanovena lhůta k vycestování.

K bodu 88 - § 87n odst. 1

Potvrzení o přechodném pobytu na území České republiky je občanu Evropské unie vydáváno na požádání, není podmínkou oprávnění k pobytu a je vydáváno bez časového omezení. Tím, že jeho platnost není omezována, dochází v evidenci trvale a dlouhodobě usazených cizinců informačního systému cizinců (§ 158 odst. 1) a v návaznosti v základním registru obyvatel, ve které jsou evidováni, k nelogické situaci, kdy občan Evropské unie, který opustí území České republiky natrvalo, je nadále vykazován jako cizinec pobývajících na území České republiky. Tím jsou orgány místní i státní správy uváděny v omyl a tomu odpovídá i jejich jednání; například na místní úrovni jsou vymáhány poplatky za odvoz komunálního odpadu na počet osob přihlášených k pobytu v daném domě. Na celostátní úrovni jsou statistiky trvalého a dlouhodobého pobytu cizinců na území České republiky zkreslené, neboť vykazují cizince – občany Evropské unie, kteří již dávno na území České republiky nepobývají. Navrhovaná délka platnosti potvrzení o přechodném pobytu občana Evropské unie, která je shodná s platností občanského průkazu občana České republiky (tj. 10 let), uvedený problém napomůže řešit.

V souvislosti s navrhovaným omezením doby platnosti vydávaného „Potvrzení o přechodném pobytu na území České republiky“ je nezbytné mít na zřeteli i skutečnost, že občan Evropské unie má právo po 5 letech přechodného pobytu na území požádat o vydání povolení k trvalému pobytu. Pokud by o takový pobyt neměl zájem a platnost zmíněného potvrzení mu po 10 letech skončila, nebude mít tato skutečnost žádný dopad na jeho oprávněný pobyt na území České republiky – k pobytu mu plně postačuje být držitelem platného cestovního dokladu, tj. i průkazu totožnosti. Zákon přitom nevylučuje, aby občan Evropské unie případně po skončení platnosti dříve vydaného „Potvrzení“ požádal o vydání nového, a toto mu bude vydáno znovu s platností na 10 let.

K bodu 89 - § 87z odst. 1 písm. d)

Odstranění legislativně technické chyby z minulé novely zákona o pobytu cizinců (zákon č. 222/2017 Sb.)

K bodu 90 - § 103 písm. n)

Souvisí se změnou v § 119 odst. 1 písm. b) bod 4. Změna reaguje na situace, kdy cizinec překročí povolenou dobu pobytu na krátkodobé vízum, které je sice stále platné, ale byla přečerpána doba pobytu v pravidle 90dní ve 180-ti dnech. Zároveň pod pojem „oprávnění k pobytu“ lze zahrnout i dosud zákonem uváděné vízum.

K bodu 91 - § 103 písm. v)

V současné době pracuje na území České republiky mnoho cizinců, kteří se odvolávají na skutečnost, že pro výkon pracovní činnosti mají dostatečné doklady, ale zákon jim neukládá povinnost se při policií prováděné pobytové kontrole těmito doklady prokázat. Je velmi složité od cizinců získat potřebné dokumenty k prokázání, zda na území České republiky pracují v souladu s právními předpisy, kdy cizinci například využívají právo volného pohybu služeb, a zaměstnavatel není česká právnická osoba.

K bodům 92 a 93 - § 106 odst. 1, 3 a 6

Navrhované ustanovení má zajistit nápravu nedostatku v označení příslušného orgánu. V tomto ustanovení nebyla zohledněna změna, k níž došlo úpravou § 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi (provedeno zákonem č. 366/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony). Současně dochází ke zpřehlednění obsahu tohoto ustanovení. Vzhledem k tomu, že působnost Úřadu práce ČR upravuje již odstavec 1, dochází k přesunu právní úpravy tam.

Zrušením odstavce 6 dojde k odstranění nadbytečné administrativní zátěže spojené s podáváním informací Ministerstvu vnitra příslušným uznávacím orgánem o rozhodnutí vydaném v řízení o uznání odborné kvalifikace týkající se držitele zaměstnanecké karty nebo modré karty. Uznávání odborné kvalifikace je upraveno zákonem o uznávání odborné kvalifikace a rozhodnutí, které je výsledkem řízení, je zasíláno přímo žadateli. Ministerstvo vnitra si vyžaduje prokázání odborné kvalifikace od žadatelů o vydání zaměstnanecké, popř. modré karty. Není důvodné požadovat, aby uznávací orgány oznamovaly Ministerstvu vnitra skutečnost, že držitelům karet bylo vydáno rozhodnutí o uznání odborné kvalifikace a postupovat jinak než u žadatelů o vydání těchto karet.

K bodům 94 a 95 - § 107 odstavce 5 a 6

Stanovují se nové povinnosti pro vysoké školy a výzkumné organizace. Tyto povinnosti vycházejí z ustanovení o mobilitě ve směrnici 2016/801/EU. Povinnost vysokých škol spočívá v oznámení o zahájení, přerušení či ukončení studia cizince. Výzkumné instituce jsou pak povinny hlásit zahájení nebo ukončení výzkumného projektu prováděného cizincem. Jedná se o transpozici několika ustanovení směrnice 2016/801/EU (např. čl. 10 odst. 6, čl. 28 odst. 2, čl. 31 odst. 2 nebo čl. 32 odst. 3) týkající se výměny informací, které mají vliv na výkon práv vyplývajících ze směrnice, zejména s ohledem na nový režim mobility v rámci EU.

K bodu 96 - § 107 odst. 8

Reakce na zavedení institutu zániku platnosti zaměstnanecké karty (byl zaveden zákonem č. 222/2017 Sb.).

K bodu 97 - § 109 odst. 2

Cizinci s povoleným trvalým pobytem na území ČR, který v zahraničí pozbude cestovní doklad, vydá na jeho žádost zastupitelský úřad cestovní průkaz totožnosti k cestě do České republiky; podmínkou vydání je souhlasné vyjádření ministerstva.

K bodu 98 - § 113 odst. 6

Zajišťuje se soulad se zákonem o azylu, který předpokládá, že v případě udělení doplňkové ochrany se cizinci jeho pas i nadále uschovává u Ministerstva vnitra a bude mu na žádost vydán cizinecký pas.

K bodům 99 a 101 - § 117a a § 117b odst. 6 až 8

Navrhovaná úprava reaguje na směrnici 2016/801/EU, která zakládá povinnost členských států, aby v povolení k pobytu, která na základě směrnice vydávají, uváděly vždy údaj o konkrétním postavení cizince. Tedy, zda se jedná o studenta, žáka, výzkumného pracovníka, stážistu či dobrovolníka. Tato povinnost přímo vyplývá z článku 17 odstavce 1 směrnice. Dále mají členské státy povinnost, v případě výzkumných pracovníků a studentů, kteří přicházejí do EU v rámci konkrétního programu, uvést do průkazu o povolení k pobytu odkaz na tento konkrétní program. V zájmu řádné transpozice těchto ustanovení tak dochází k rozšíření § 117a a § 117b, které upravují podobu průkazů o povolení k dlouhodobému pobytu.

K bodu 100 – k § 117b odst. 4

Zpřesnění legislativního textu, které souvisí s vyznačováním možnosti přístupu cizince (držitele povolení k pobytu vydaného za jiným účelem, než je výkon zaměstnání), na trh práce. Ve smyslu zákona o zaměstnanosti se volný přístup na trh práce vztahuje pouze na případy, kdy podle zmíněného zákona není k zaměstnání vyžadováno povolení k zaměstnání, zaměstnanecká karta, karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrá karta. Konkrétně se jedná o případy uvedené v § 98 a 98a zákona o zaměstnanosti.

K bodům 102 až 104 a k bodu 111 - § 118 odst. 1, 3 a 5 a § 120 odst. 1

Vzhledem k tomu, že v případě správního vyhoštění občana třetího státu se vydává rozhodnutí o správním vyhoštění z území členských států EU, je tedy žádoucí mu určit lhůtu k vycestování a povinnost vycestovat z území členských států EU. Jedná se pouze o zpřesnění již dnes platného pravidla plynoucího z návratové směrnice 2008/115/ES.

K bodům 105 až 110 - § 119 odst. 1 a 9

Je žádoucí, aby k cizinci, který se prokáže padělaným dokladem, bylo přijato opatření k zamezení dalšího vstupu na území, bez ohledu na to, zda jde o pobytovou či hraniční kontrolu. Uvedené ustanovení musí řešit všechna prokázání padělaným dokladem, a to např. prokázání se padělaným dokladem při silniční kontrole. Uvedený skutek by v tomto případě nebyl postižitelný ze zákona o pobytu cizinců.

V ustanovení byly vybrané skutkové podstaty přesunuty do přísnějšího postihu ve formě opatření, tak aby byly skutkově podobné podstaty pod stejnou kategorií nebo k závažnosti provinění bylo přijato přísnější opatření. Některé méně závažné skutkové podstaty byly naopak přesunuty do mírnějšího postihu. Důvodem je dlouhodobý vývoj protizákonných jednání cizinců, kdy je sledován a analyzován trend nelegálního zaměstnávání, který drtivě převažuje nad jinými formami neoprávněných jednání. V tomto případě však jde o cizince, kteří mají platné cestovní doklady a oprávnění k pobytu v jiném členském státě, jde tak typově o méně závažné situace s ohledem na bezpečnost ČR. Naopak cizinci bez cestovních dokladů či uvádějící nepravdivé informace jsou závažnějším bezpečnostním problémem.

Nezletilým cizincem v obdobném postavení jako nezletilý cizinec bez doprovodu je například takový nezletilý cizinec, jehož rodiče sice pobývají na území, ale odmítnou se dostavit za svým dítětem.

K bodům 112 až 115 - § 120a odst. 7 až 11

V odstavcích 7 a 8 se jedná o legislativně technické změny upravující logickou posloupnost těchto odstavců v rámci ustanovení § 120a.

K odstavci 9 - u rozhodnutí o správním vyhoštění, která jsou delší dobu nevykonatelná z důvodu existence překážek, nastávají případy, že cizinec již na území nepobývá, nemá vydáno vízum za účelem strpění pobytu, ale jeho rozhodnutí o správním vyhoštění se nestane vykonatelným a tudíž ani nemůže uplynout. Tento stav zapříčiňuje zbytečnou a náročnou administrativní zátěž pro jednotlivé pracoviště policie, protože nelze zjistit, zda překážka odpadla z důvodu nedohledatelnosti cizince. Jeví se proto jako vhodné po uplynutí stanovené doby, aby platnost rozhodnutí zanikla.

Vzhledem k tomu, že v odstavci 10 je upraven počátek běhu dob podle odstavce 7 a 8, je nutné rovněž stanovit počátek běhu doby podle odstavce 9.

Změna v odstavci 11 legislativně technicky reaguje na změny v § 119.

K bodu 116 - § 122 odst. 5

V současnosti má správní orgán pouze možnost plně vyhovět žádosti cizince o zrušení rozhodnutí o správním vyhoštění nebo této žádosti nevyhovět, ač jsou situace, kdy se může jevit odůvodněné pouze dobu platnosti zákazu vstupu zkrátit. Toto se zejména jeví jako vhodné u cizinců, kteří využijí dobrovolného návratu podle § 123a – jedná se proto o formu pobídky k účasti na dobrovolném návratu. Dobu zákazu vstupu bude nově možné zkrátit a to vždy nejméně o jednu třetinu doby zákazu vstupu.

K bodu 117 - § 123 odst. 4 písm. c) a d)

Reakce na zavedení institutu zániku platnosti zaměstnanecké karty (byl zaveden zákonem č. 222/2017 Sb.).

K bodu 118 - § 123 odst. 5

Upřesnění, který orgán vybírá úhradu nákladů spojených se správním vyhoštěním.

K bodu 119 - § 123a

Rozšiřují se kategorie cizinců, kteří mohou požádat o úhradu nákladů spojených s dobrovolným návratem, přičemž se přejímají i všechny dosud existující kategorie.

Je žádoucí, aby do dobrovolného návratu mohli vstoupit i cizinci, kterým bylo vydáno rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států EU nebo území ČR, a to vzhledem k tomu, že ve většině případů nebylo přistoupeno k rozhodnutí o správním vyhoštění, protože by nepřiměřeně zasáhlo do jejich soukromého a rodinného života a nemožnost tohoto cizince požádat o dobrovolný návrat by bylo v těchto případech diskriminační.

Další novou kategorií jsou cizinci, kteří až dosud na území pobývali legálně, ale jejich legální pobyt z různých důvodů skončil a mají zájem se vrátit domů. Dále jsou zařazeni občané EU a jejich rodinní příslušníci a cizinci s uloženým trestem vyhoštění. Jsou specifikovány rovněž časové podmínky, kdy pouze při jejich splnění je možné úhradu požadovat.

Kategorie jsou navzájem „přechozí“, to znamená, že pokud cizinec již nespadá do kategorie pod písmenem d), může spadnout do kategorie pod písmenem c) nebo b) apod.

K bodům 120 až 125 - § 123b

Jako jeden z nejpálčivějších problémů, které se objevují v praxi, je vnímána možnost uložení zvláštních opatření za účelem vycestování. Jak předestírá ustanovení § 123b odst. 5 zákona č. 326/1999 Sb., povinnost o uložení zvláštního opatření se váže na stanovenou dobu k opuštění území České republiky a zpravidla se objevuje ve výroku rozhodnutí o správním vyhoštění dle § 119, § 120 zákona č. 326/1999 Sb., anebo v rozhodnutí o povinnosti opustit území dle § 50a téhož zákona. Jinými slovy nejprve je nutno rozhodnout o vyhoštění cizince, potažmo o jeho povinnosti opustit území a teprve poté (pozn. de facto shodně) je možné stanovit povinnost ve formě zvláštních opatření. Příkladem je zachycen cizinec, z jehož jednání je patrná existence důvodného nebezpečí, že cizinec v době stanovené v rozhodnutí nevycestuje. S cizincem pro skutek zakotvený v § 119 zákona č. 326/1999 Sb., je zahájeno řízení o správním vyhoštění. On využije svého práva a zvolí si do řízení zmocněnce, který bude uplatňovat procesní práva, předkládat důkazy a vyžadovat přípravu k plánovaným úkonům. Z logiky věci v den zachycení cizince nebude tedy možné, aby odbor cizinecké policie vydal rozhodnutí o správním vyhoštění, jehož součástí by byl výrok o uložení zvláštních opatření a cizince propustí. Ke stanovení povinnosti podle § 123b zákona č. 326/1999 Sb. dojde až vydáním rozhodnutí o správním vyhoštění, které bude vydáno po uplynutí řady dní po zahájení řízení o správním vyhoštění. Nastává poté otázka, zda zvláštní opatření mají v takovém případě smysl, když v mezidobí od zahájení řízení po jeho ukončení ztratila policie nad cizincem dohled.

Řešením problému je změna zákona o pobytu cizinců v tom smyslu, že zvláštní opatření za účelem vycestování bude moci být aplikováno samostatným rozhodnutím ihned po zahájení řízení o správním vyhoštění, případně řízení o povinnosti opustit území dle § 50a zákona č. 326/1999 Sb. Cílem zvláštního opatření v takovém případě bude zajištění součinnosti účastníka řízení v rámci probíhajícího řízení podle již zmíněných institutů, které může být vydáno maximálně na dobu nepřesahující dobu vycestování cizince, anebo do vydání rozhodnutí ve věci. Inspiraci lze nalézt v současném znění § 47 zákona o azylu, které je koncipováno jako opatření zajišťující dohled nad žadatelem o mezinárodní ochranu v průběhu řízení. Bude to tedy rozhodnutí vydané před rozhodnutím o správním vyhoštění. Lze tedy před vydáním konečného rozhodnutí, kterým bude rozhodnuto o správním vyhoštění, popřípadě o povinnosti opustit území, stanovit hlavnímu účastníku povinnost ve formě zvláštních opatření dle § 123b zákona o pobytu cizinců.

Z důvodu předcházejících změn, které byly vtěleny do tohoto zákona, je rovněž nutné upravit terminologii v jednotlivých ustanoveních § 123b zákona č. 326/1999 Sb. a zejména zpřesnit jednotlivé odstavce tak, aby reagovaly na skutečnost, že zvláštní opatření lze uložit v rámci rozhodnutí o povinnosti opustit území.

V odstavci 1 se zavádí se nový druh alternativy k zajištění, a to možnost uložit povinnost se zdržovat v konkrétní dobu na místě určeném policií. Tato alternativa rozšiřuje možnosti uložení zvláštních opatření například vůči rodinám s dětmi například v Příjímácím středisku Zastávka u Brna, po kterých je z domácího i mezinárodního odborného prostředí voláno.

K bodům 126 až 129 a 134 - § 124 a 129

Dochází k přiblížení s úpravou v zákoně o azylu (§ 89) v otázce provádění úkonů směřujících k určení věku cizince.

K bodům 130 až 132 - § 124b

Doplňuje se úprava pro případ zajištění cizince, pokud nevycestoval po ukončení poskytování mezinárodní ochrany. Navazuje na změny v ustanovení § 50a.

K bodu 133 - § 125 odst. 6

Technická změna reagující na existenci nejen rozhodnutí o zajištění, ale i rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění. Dále se ustanovuje tentýž vztah k rozhodnutím vydaným podle zákona o azylu, tedy vždy to první rozhodnutí bude ex lege zrušeno. Rovněž je volena jasnější terminologie s ohledem na správní řád. Původní rozhodnutí, které je ex lege rušeno, přestává mít právní účinky oznámením dalšího rozhodnutí.

K bodu 135 - § 130 odst. 2

Na základě podnětu Ministerstva financí je upřesněno postavení Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra. Nejde o faktickou změnu. Dochází pouze k nápravě zavádějícího textu v současném znění zákona. Správa uprchlických zařízení je již dnes organizační složkou státu zřízenou Ministerstvem vnitra. Jedním z jejích hlavních úkolů je úloha provozovatele zařízení pro zajištění cizinců (v zákoně používány legislativní zkratky „provozovatel“ a „zařízení“).

K bodu 136 - § 131

Vložena nová povinnost provozovatele zařízení pro zajištění cizinců, která vyplývá z článku 13 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES (návratová směrnice) – přístup k bezplatné právní pomoci v zařízení pro zajištění cizinců. Reagováno je rovněž na judikaturu Ústavního soudu.

K bodu 137 - § 146 odst. 3

Jedná se o opravu odkazu, kdy v situacích, které jsou uvedeny v odstavci 3, není potřebné vyplácet 400 Kč vzhledem k tomu, že doprava cizince, ke které 400 Kč slouží, je cizinci zajištěna.

K bodu 138 - § 148

Za účelem naplnění povinností státu vyplývajících z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod je navrhováno nové ustanovení § 148 zákona o pobytu cizinců, kterým se zavádí dozorové oprávnění státního zastupitelství nad výkonem zajištění podle zákona o pobytu cizinců v zařízeních pro zajištění cizinců. Jedná se o povinnost vycházející zejména z čl. 13 Úmluvy, který stanoví povinnost zavést účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem.

Navrhuje se zavedení dozorového oprávnění krajského státního zastupitelství nad zákonnými podmínkami zajištění. Jaké tyto podmínky mají být, stanoví zejména Hlava XII zákona o pobytu cizinců. Dozor nad dodržováním právních předpisů v místech, kde je podle zákonného oprávnění omezována osobní svoboda, je státnímu zastupitelství svěřen na základě

ustanovení § 4 odst. 1 b) zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství.

Jedná se o působnost krajského státního zastupitelství v netrestní oblasti, jejímž cílem je ochrana veřejného zájmu. Veřejný zájem zde může být spatřován v zájmu na dodržování lidských práv v zařízeních, kde dochází k omezení osobní svobody a na zachování důstojnosti osob, které jsou v těchto zařízeních na základě rozhodnutí o zajištění umístěny. Existuje tedy zákonný předpoklad pro to, aby dozor státního zastupitelství byl vykonáván i v dalších místech, v nichž dochází k omezování osobní svobody umístěných osob. Zavádí se tedy speciální právní úprava pro výkon dozoru krajského státního zastupitelství, bez které by výkon dozoru v praxi nebyl možný. Tato úprava nahrazuje stávající dozоровou pravomoc ministerstva vnitra podle § 148 zákona o pobytu cizinců. Na druhou stranu však ministerstvo vnitra neztrácí svou ad hoc kontrolní pravomoc z titulu zřizovatele Správy uprchlických zařízení, která zařízení provozuje; agenda stížností a podnětu přechází na krajské státní zastupitelství. Navrhovaná dozоровá pravomoc státního zastupitelství se netýká přezkumu zákonnosti zajištění ani přezkumu rozhodnutí policie o umístění cizince do přísného režimu. Co se týče dozoru nad umístěním cizince v přísném režimu, dopadají obecná pravidla – státní zástupce je oprávněn do prostor přísného režimu vstupovat, hovořit s umístěným cizincem, nahlédnout do spisového materiálu, žádat další vysvětlení, dozorovat podmínky panující v přísném režimu a vydat příkazy k dodržování právních předpisů.

Odstavec první stanoví dozоровou pravomoc krajského státního zastupitelství, v jehož obvodě se nachází zařízení pro zajištění cizinců. Odstavec druhý stanoví oprávnění státního zástupce, který v zařízení vykonává dozor. Oprávnění státního zástupce je taxativně vymezeno a zahrnuje možnost v kteroukoliv dobu navštívit zařízení, přičemž tímto ustanovením není dotčena povinnost daná v § 149 odst. 1 zákona o pobytu cizinců vyrozumět o kontrole provozovatele zařízení, tj. Správu uprchlických zařízení a policii v daném zařízení. Dále je stanoveno oprávnění státního zástupce vstupovat do prostor, kde se mohou zdržovat cizinci a kde jsou ubytováni, tj. i do prostor přísného režimu. Není důvodné, aby státní zástupce, který dozor vykonává, vstupoval i do technických prostor zařízení, do prostor, které jsou určeny zaměstnancům zařízení a policistům v zařízení a do jiných prostor, kam zajištění cizinci nemají přístup.

Státní zástupce oprávněný provést dozor v zařízení bude oprávněn hovořit se zajištěnými cizinci bez přítomnosti jiných osob (zpravidla zaměstnanců provozovatele nebo policistů). V případě potřeby je samozřejmě možná přítomnost tlumočníka, kterého si zajistí státní zástupce provádějící dozor, pro efektivní provedení dozoru v zařízení pro zajištění cizinců. Provozovatel poskytne k provedení rozhovoru v případě potřeby vhodnou místnost, státní zástupce však může s cizincem hovořit i jinde. Pro zajištění efektivního provádění tohoto typu dozoru je v písmenu c) upraveno i oprávnění požadovat od pracovníků zařízení a policie v tomto zařízení příslušnou součinnost. Písmeno d) je odrazem účelu dozoru v odstavci 1.

V písm. e) a f) jsou upraveny prostředky dozoru, kterými jsou příkazy k zachování právních předpisů a nařízení, aby osoba, která je v zařízení držena nezákonně, byla ihned propuštěna. Pokud jde o písm. f), tento prostředek dozoru, který je standardní součástí oprávnění při výkonu dozoru, má za cíl zabránit tomu, aby osoba, která je bez právního podkladu v detenci, nebyla v této detenci nezákonně držena. Řeší se tedy situace, kdy je v zařízení držena osoba, ve vztahu k níž nebyla detence vůbec nařízena, nebo která měla být na základě příslušného rozhodnutí propuštěna, ale nestalo se tak. Nařízení propuštění dozorujičím státním zastupitelstvím je pouze výrazem nápravy stavu, který je již nezákonný. Není tak v žádném případě státnímu zastupitelství svěřováno oprávnění jakkoliv přezkoumávat rozhodnutí o detenci nebo proces, který předcházal jeho vydání; státní zastupitelství tedy nevystupuje jako orgán, který by mohl rozhodovat o jakýchkoliv opravných prostředcích ve vztahu k těmto rozhodnutím. To spadá do kompetencí příslušného správního soudu.

K naplnění účelu dozoru je nutné, aby dozorující státní zástupce měl možnost vydávat provozovateli a policii příkazy, které povedou k odstranění možných zjištěných nedostatků v dozorované oblasti. Dále je stanovena povinnost tyto příkazy provést bez zbytečného odkladu. Neurčitý pojem „bez zbytečného odkladu“ bude třeba v praxi vykládat s ohledem na příkaz, který bude státním zástupcem vydán, a jeho časovou případně finanční náročnost.

S ohledem na nový typ dozoru bude i příslušné krajské státní zastupitelství oprávněno k vyřizování individuálních stížností cizinců. Použije se obecná úprava pro vyřizování podání v § 16a zákona o státním zastupitelství.

K bodu 139 - § 155 odst. 2

Zpřesnění ustanovení týkajícího se důvodů, pro které lze cizince vyřadit z evidence nežádoucích osob. Podle § 119a odst. 6 policie zruší občanu Evropské unie rozhodnutí o správním vyhoštění, a to v případech, kdy netrvá důvodné nebezpečí, že by mohl při svém pobytu na území ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ohrozit veřejné zdraví, pokud požádal o vydání potvrzení o přechodném pobytu na území nebo o povolení trvalého pobytu. Obdobně policie postupuje, jde-li o rodinného příslušníka občana Evropské unie, který požádal o vydání povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu. V návaznosti na zrušení rozhodnutí o správním vyhoštění, které bylo důvodem zařazení do evidence nežádoucích osob, policie současně občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka z této evidence vyřadí (§ 155 odst. 2 věta první). Pokud byl občan Evropské unie nebo jeho rodinný příslušník do evidence nežádoucích osob zařazen z důvodu toho, že v souvislosti s rozhodnutím o správním vyhoštění neuhradil náklady spojené s tímto rozhodnutím (§ 155 odst. 4 písm.a/), měl by být rovněž z této evidence vyřazen – to však neznamená, že by tyto osoby nebyly povinny pohledávku uhradit; pokud ji neuhradí ve lhůtě stanovené správním orgánem, následuje vymáhání pohledávky celními orgány.

K bodu 140 – Hlava XIIIa § 155a, § 155b

Dosud úspěšný projekt Center na podporu integrace cizinců bude převeden z financování z fondů EU (do budoucna je nejisté) na financování ze státního rozpočtu. Bude zachována současná síť provozovatelů těchto center (více ve zprávě RIA). Důvodem navrhované změny je potřeba institucionálního zakotvení integrace na regionální úrovni, které zajistí zavedení, rozvoj a trvalou udržitelnost základní institucionální sítě Center na podporu integrace cizinců. Centra by zajišťovala rovný přístup cizinců ke službám a kvalifikované integrační podpoře na srovnatelné úrovni na území celého státu, zároveň by však reflektovala regionální specifika a podmínky integrace cizinců v kraji, a byla by podpůrnou strukturou pro samosprávné subjekty. Jedná se o změnu rozsahu a typu služeb poskytovaných Centry na podporu integrace cizinců. Dosavadní stav, kdy Centra jsou financována z dotací EU (AMIF) v rámci projektů, limituje možnosti poskytování služeb cílové skupině projektů omezené pouze na cizince z 3. zemí (mimo EU).

Změna finančního zdroje, tedy garantované financování z prostředků státního rozpočtu, by umožnila Centřům flexibilně reagovat na změny migrační situace a potřeby integrace všech cizinců. Nově by Centra zejména fungovala jako základní stavební prvek výuky českého jazyka pro nově příchozí cizince a poskytovala by povinné adaptačně-integrační kurzy na celém území ČR.

Zavádí se nová povinnost cizince, jemuž bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu nebo k trvalému pobytu podle § 66 nebo § 67 do 1 roku ode dne nabytí právní moci

rozhodnutí o vydání tohoto povolení absolvovat adaptačně-integrační kurz organizovaný centrem. (Cizinec bude hradit náklady spojené s jeho účastí na tomto kurzu.)

Povinnost absolvovat adaptačně-integrační kurz se netýká občanů Evropské unie.

Povinnost se týká občanů třetí zemí, kteří pobývají na území České republiky na základě povolení k dlouhodobému pobytu (s výjimkou povolení k dlouhodobému pobytu výslovně uvedených v odstavci 2) a těch cizinců, kteří dosáhli povolení k trvalému pobytu bez podmínky předchozího pobytu na území. Primárně má jít o cizince, kteří na území České republiky pobývají řádově jednotky měsíců, u nichž se ale předpokládá další pobyt v řádu nejméně jednotek let.

Typickým příkladem cizince, který bude povinen tento kurz absolvovat, bude cizinec pobývající na území na základě zaměstnanecké karty.

Vzhledem k tomu, že se tato povinnost netýká všech povolení k dlouhodobému pobytu (všech účelů), měli by cizinci absolvovat tento kurz i v případě, že mění účel svého pobytu na účel, kde je již absolvování tohoto kurzu povinné (vždy však postačí absolvovat kurz pouze jednou, ne v případě každé změny účelu pobytu).

Jedná se o povinnost, která se zavádí vzhledem k identifikované potřebě seznámit cizince zejména s jejich právy a povinnostmi co nejdříve po jejich příchodu do ČR a s riziky neplnění těchto povinností. **K obsahu kurzu, k časové náročnosti a podmínkám jeho absolvování odkazujeme na obecnou část důvodové zprávy a na teze prováděcích předpisů.**

Odstavec 2 vyjmenovává kategorie cizinců, na něž se tato povinnost nebude vztahovat. Zohledněn je především věk cizinců. Povinnost absolvovat adaptační kurz dopadá pouze na cizince ve věku **od 15 do 60 let**.

K bodu 141 - § 156 odst. 1 písm. f)

V návaznosti na povinnost uloženou § 103 písm. v) se stanovuje sankce za její nesplnění, a to až do výše 5 000 Kč.

K bodům 142 a 143 - § 156 odst. 1 písm. p) a § 156 odst. 5 písm. b)

Jedná se o legislativně technický důsledek zavedení povinných integračních prvků. Při nesplnění povinnosti podle § 155b se cizinec dopustí přestupku, za který lze uložit pokutu až do výše 10 000,- Kč.

K bodům 144 a 147 - § 156 odst. 6 a § 157 odst. 9

Navrhuje se, aby i v řízeních o přestupcích podle zákona o pobytu cizinců bylo možné příkazem na místě uložit pokutu až do výše 10 000 Kč (v případě mladistvého do výše 2 500 Kč). To odpovídá úpravě obsažené v § 91 odst. 1 (Ukládání napomenutí a pokuty příkazem na místě) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

K bodům 145 a 146 - § 157 odst. 5 a § 157 odst. 8 písm. c)

U ustanovení vložených do zákona jeho novelou (zákonem č. 222/2017 Sb.) se navrhuje sjednocení terminologie se zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

K bodu 148 - § 158b odst. 1

Podle zákona o matrikách (§ 72 a násl.) je možné ve správním řízení změnit jméno nebo příjmení rovněž cizinci, který má na území České republiky povolen trvalý pobyt podle zvláštních právních předpisů (zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), a zákon o pobytu cizinců). Vzhledem k tomu, že o žádosti o změně jména nebo příjmení rozhoduje matriční úřad, v jehož správním obvodu je žadatel přihlášen k trvalému pobytu, nastávají v praxi situace, kdy (např. u svobodných cizinců narozených v cizině) nebude žádný matriční úřad tuto skutečnost do matriční knihy zapisovat, jelikož matriční událost (narození) cizince není zapsána v matriční knize na území České republiky. Stejně tak u cizinců, kteří žijí v platném manželství/partnerství, avšak rovněž ani tato matriční událost nenastala na území České republiky (k uzavření manželství/vzniku partnerství došlo v cizině). Matriční úřad, který o změně jména nebo příjmení u takového cizince rozhodoval, vydá rozhodnutí o změně jména nebo příjmení a tato skutečnost nebude do žádné matriční knihy na území České republiky zapsána.

Navrhovanou úpravou bude zajištěno, aby matriční úřad změnu jména nebo příjmení cizince i ve zmíněných případech oznamoval policii, a to i tehdy, pokud tuto skutečnost nemůže zapsat do matriční knihy.

K bodu 149 - § 160 odst. 2 písm. a)

Navrhovanou změnou dojde ke sjednocení uschovací lhůty podle § 160 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců se lhůtou uvedenou v § 22 odst. 1 zákona o základních registrech.

K bodům 150 a 151 - § 165a

V návaznosti na směrnici (CELEX 32014L0066) týkající se vnitropodnikově převáděných cizinců (zaměstnanců) může Ministerstvo vnitra povolení k dlouhodobému pobytu cizinci neudělit z důvodu, že obchodní korporace, do které má být cizinec převeden, není osobou bezdlužnou (§ 42k a § 178e zákona č. 326/1999 Sb.). V zákoně však nebyl zaveden způsob, jakým by Ministerstvo vnitra ověřovalo bezdlužnost obchodní korporace. Řešení, že by doklad o bezdlužnosti obchodní korporace předkládal sám žádající cizinec, by vedlo k nadměrné administrativní zátěži.

Z tohoto důvodu navrhujeme, aby Ministerstvo vnitra bylo oprávněno žádat informace od příslušných orgánů za tímto účelem (existence nedoplatků) přímo. Šlo by o období již dnes platného ustanovení § 165a odst. 1 písm. h). Ministerstvo vnitra by v praxi využívalo této své pravomoci především v případech pochybností o bezdlužnosti obchodní korporace, nikoli paušálně při vyřizování každé žádosti o tento typ povolení k dlouhodobému pobytu. Vzhledem k tomu, že tento typ pobytového oprávnění (zavedený od 15. srpna 2017) není dosud příliš rozšířen, neočekává se výrazný nárůst administrativní zátěže na straně dotazovaných orgánů.

Současně je výslovně řešen vztah tohoto oprávnění a povinnosti příslušných orgánů zachovávat mlčenlivost.

K bodu 152 - § 167 odst. 2

Policie České republiky bude oprávněna při pobytových kontrolách prováděných na pracovištích získat (od zaměstnavatele nebo uživatele) přístup k dokumentům, z nichž vyplyne, na jakém právním základě cizinec na tomto pracovišti vykonává práci a zda je k tomu v souladu s právním řádem České republiky oprávněn.

K bodu 153 - § 168

Odstranění legislativně technické chyby.

K bodu 154 - § 168 odst. 2

Účelem navrhované úpravy je docílit toho, aby podání v části řízení vedené před zastupitelským úřadem bylo možno učinit pouze v listinné podobě. Tento způsob podání koresponduje s povinností osobního podání žádosti, při kterém se žadatel osobně dostaví na zastupitelský úřad a osobě přímo se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu určené k přijetí žádosti podá žádost v době určené pro jednotlivé druhy a účely pobytových oprávnění, jakož i s povinností doložit náležitosti žádosti v originále.

Důvodem navrhované úpravy je limitace funkčního připojení k internetu zastupitelských úřadů v třetích zemích. Vízová agenda se přitom primárně týká třetích zemí s vízovou povinností vůči České republice, tj. zejména zemí Asie, Afriky a Blízkého východu. Nadto, zastupitelské úřady, které jsou dle ust. § 4 zákona č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě), organizačními útvary ministerstva zřízenými za účelem plnění úkolů v zahraničí, nedisponují datovými schránkami. Jakékoliv podání pro zastupitelské úřady prostřednictvím datové schránky musí směřovat na ústředí MZV, odkud je dále přeposíláno na příslušný zastupitelský úřad, což s ohledem na výše uvedené technické obtíže nebývá prosto problémů a následných časových prodlev. Za situace, kdy žádosti o pobytová oprávnění jsou žadatelé povinni osobně podávat u příslušného zastupitelského úřadu a náležitosti k těmto žádostem dokládat v originále, jsou ostatně podání v elektronické podobě se zaručeným elektronickým podpisem či datovou schránkou zcela nepřípadná.

Požadavek na listinnou formu je rovněž odůvodněn potřebou rozpoznatelnosti padělků náležitostí žádosti. Vzhledem k tomu, že v části řízení vedeném před zastupitelským úřadem jsou výrazně častěji než v jiných řízeních předkládány náležitosti žádostí zahraničního původu, jsou padělané náležitosti takřka nerozpoznatelné v případě, že nejsou předkládány v originále, nýbrž zaslány zastupitelskému úřadu jako konvertovaný dokument elektronicky. Tyto náležitosti jsou přitom klíčové pro posouzení žádosti o vízum nebo o příslušné pobytové oprávnění.

Současně je tento způsob podání v souladu i se zásadou ekonomiky řízení, neboť nedochází ke zbytečným průtahům, které nutně vznikají při předávání si podání mezi ústředím MZV a zastupitelskými úřady, což přispívá i k dřívějšímu vyřízení žádostí žadatelů o jednotlivá pobytová oprávnění.

K bodům 155 a 157 - § 169e odst. 1 písm. f) a § 169f

Účelem navrhované úpravy je zpřesnit stávající povinnost sjednání si termínu osobního podání žádosti, zvýšit transparentnost příjmu žádostí o pobytová oprávnění na zastupitelských

úřadech při současném posílení prevence korupce, jakož i zabránit různým formám zneužívání systému sjednávání termínů osobního podání žádostí o příslušné pobytové oprávnění, mezi které patří např. vytváření fiktivních registrací termínů nebo zablokování funkčnosti tohoto systému.

Předkládaná úprava umožní zastupitelskému úřadu, aby při zohlednění situace v třetí zemi stanovil žadatelům povinnost předem si sjednat termín osobního podání žádosti o příslušné pobytové oprávnění, již může, ve výjimečných případech, předcházet povinné objednání, jež podléhá správnímu poplatku podle zvláštního právního předpisu. Zavedení povinného objednání se tedy předpokládá pouze v těch třetích zemích, ve kterých to bude nezbytné. Je věcí jednotlivých zastupitelských úřadů, aby si zvolily způsob, kterým budou přijímat objednávky, zda to bude objednání e-mailem, telefonicky, osobně apod. Předmětem tohoto správního poplatku je činnost zastupitelského úřadu související s výkonem státní správy spočívající ve zpracování objednávky k sjednání termínu osobního podání žádosti. Povinné objednání nezakládá právní nárok na sjednání termínu k osobnímu podání žádosti.

Účelem navrhované úpravy je rovněž vyloučení interpretačních pochybností ohledně povinnosti žadatele předem si sjednat termín osobního podání žádosti o příslušné pobytové oprávnění. Navrhovaná úprava by měla zamezit nežádoucí praxi obcházení této zákonné povinnosti tím, že žadatel si sice předem sjedná termín osobního podání žádosti způsobem, který zastupitelský úřad zveřejnil na své úřední desce, nikoliv však ve vztahu k žádosti, kterou skutečně zamýšlí podat, nýbrž ve vztahu k jinému pobytovému oprávnění, které umožňuje časově výhodnější termín podání žádosti. Současně navrhovaná úprava reaguje na aktuální judikaturu, konkrétně rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 8A 10/2017 – 31- 35 ze dne 7. září 2017, v jehož odůvodnění se uvádí, že: „Městský soud v Praze musel přisvědčit žalobkyni, že v době podání její žádosti ustanovení § 170 odst. 2 zákona o pobytu cizinců nestanovilo, že by byl žalovaný oprávněn vyžadovat registraci pro podání žádosti pro konkrétní účel pobytu. Takovýto požadavek nepřinesla ani novela provedená zákonem č. 222/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 26/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony“.

K bodům 156, 161 a 176 - § 169e odst. 2, § 169h odst. 3, § 181b

Na základě nového ustanovení § 181b bude vláda nově oprávněna stanovit maximální počet podaných žádostí o jednotlivé druhy pobytových oprávnění za účelem výkonu ekonomické činnosti na území. Toto oprávnění vyplývá přímo z primárního práva EU (čl. 79 odst. 5 SFEU). Pokud vláda toto oprávnění využije, bude na základě nařízení stanoven **maximální počet podaných žádostí o určité druhy pobytových oprávnění:**

- a) vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání,
- b) povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování a
- c) zaměstnaneckou kartu.

Jakmile bude tato kvóta naplněna, dojde k aplikaci nového ustanovení § 169h odstavec 3, podle něhož **bude v takovém případě žádost nepřijatelná.** Aplikaci tohoto ustanovení zajistí Ministerstvo zahraničních věcí prostřednictvím jednotlivých zastupitelských úřadů. V současné době je již obdobně zajišťována realizace programu Ukrajina.

Bližší zdůvodnění je uvedeno v obecné části důvodové zprávy a v závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace (RIA).

Cílem navrhované právní úpravy je zajistit účinné řízení ekonomických migračních toků v případech, kdy je to nezbytné k ochraně zájmů České republiky. Předkládané opatření umožní vládě regulovat zahraniční poptávku po pobytových titulech za účelem dočasné ekonomické migrace s ohledem na aktuální potřeby českého trhu práce a personální kapacity státních orgánů, které zpracovávají žádosti o pobytová oprávnění. To je nezbytné zejména ve třetích zemích, kde je dlouhodobě velký převis poptávky po těchto pobytových titulech. Uvedené opatření rovněž umožní zacílit ekonomickou migraci na konkrétní profese, které jsou „nedostatkové“ na českém trhu práce, a zamezit tak přílivu ekonomických migrantů do České republiky v okamžiku, kdy není po zahraniční pracovní síle dostatečná poptávka ze strany českých zaměstnavatelů. Projekty a režimy v oblasti ekonomické migrace zůstanou i nadále v účinnosti a budou zohledněny v kvótě stanovené vládou.

Současně navrhovaná právní úprava naplní požadavky kladené na výkon této agendy ze strany Nejvyššího správního soudu ČR (dále jen „NSS“), z jehož recentního usnesení rozšířeného senátu č. j. 10 AZs 153/2016-52 vyplývá povinnost zastupitelských úřadů umožnit žadatelům podat žádost o pobytové oprávnění v přiměřeném časovém horizontu a lidsky důstojným způsobem. NSS dále konstatuje, že veřejná správa má povinnost na zastupitelských úřadech umožnit podávat žádosti o pobytová oprávnění tak, aby všichni, kdo o to mají zájem, mohli tento úkon přiměřeně komfortním způsobem a v reálném čase učinit. Neumožnění osobního podání všem, kdo o to mají zájem, je nezákonným zásahem. S ohledem na soustavnost tohoto stavu NSS vyslovil závazné stanovisko, dle kterého je i žádost, podaná v rozporu s ust. § 169 odst. 16 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „ZPC“), tj. žádost podaná jinak než osobně (poštou, datovou schránkou, hozením přes plot ZÚ), je žádost řádně a účinně podaná, tj. způsobilá zahájit správní řízení. Sám soud konstatuje, že se jedná ze systémového pohledu ZPC o „náhražkovou“ a „absurdní metodu“ „nouzového“ podání žádosti. Navrhovaná úprava má zajistit naplnění povinností veřejné správy plynoucích z citovaného rozsudku tím, že bude věcí vlády, aby nařízením stanovila počet žádostí o pobytová oprávnění ve stanovených třetích zemích a ve stanoveném období. Do doby přijetí příslušného nařízení vlády se maximální počty těchto žádostí řídí přechodnými ustanoveními tohoto, podle kterých maximální počty žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání a žádostí o zaměstnaneckou kartu, které lze podat v rámci určitého časového období na příslušném zastupitelském úřadu, budou odpovídat počtům těchto žádostí, které byly na tomto zastupitelském úřadu podány v roce 2016.

Žadostí o víza k pobytu nad 90 dnů za účelem sezónního zaměstnání, o modrou kartu a o kartu vnitropodnikově převáděného zaměstnance se zavedení maximální počtu žádostí, které by bylo možné podat v daném časovém období, netýká.

Zveřejňování údajů na internetových stránkách a na úřední desce jednotlivých zastupitelských úřadů o jejich kapacitách přijímat žádosti o pobytové tituly výrazně přispěje ke zvýšení

transparentnosti výkonu vízové a pobytové agendy v zahraničí a zajistí informovanost žadatelů.

V případě, že na příslušném zastupitelském úřadě budou zavedeny kvóty, bude žádost nepřijatelná rovněž v případech, kdy v určitém časovém období bude dosaženo maximálního počtu žádostí stanoveného nařízením vlády podle ustanovení § 181b odst. 1) tohoto zákona nebo tímto zákonem (srov. bod 6 přechodných ustanovení v čl. II tohoto zákona). Tento maximální počet žádostí je nepřekročitelný a započítávají se do něj i žádosti, které byly podány v rámci stanoveného limitu, které však byly nepřijatelné z jiného důvodu uvedeného v § 169h odst. 1 nebo odst. 2.

K § 169e odst. 2

Souvisí s nově navrhovanou úpravou § 169h odst. 3 ve spojení se zmocněním pro vládu podle § 181b na stanovení maximálního počtu podaných žádostí cizinců o vydání příslušného oprávnění k pobytu. Při naplnění kvóty nenastane fikce zahájení řízení.

K bodu 158 - § 169g odst. 2

Navrhovaná úprava má přispět k rovnoměrnému nápadu žádostí na jednotlivé zastupitelské úřady v příslušném státě, a tudíž i ke snížení administrativní zátěže těch zastupitelských úřadů, na které se žadatelé primárně obracejí bez ohledu na své bydliště. Rozhodujícím je však skutečnost, že navrhovaná úprava přispěje k plynulému vyřizování podávaných žádostí.

K bodu 159 a 160 - § 169h odst. 1 písm. a) a c)

Účelem navrhované úpravy je vyloučení interpretačních pochybností ohledně posouzení nepřijatelnosti žádosti. Navrhovaná úprava ustanovení § 169h odst. 1 písm. a) by měla zamezit nežádoucí praxi obcházení zákonné povinnosti předem si sjednat termín osobního podání žádosti tím, že žadatel si sice předem sjedná termín osobního podání žádosti způsobem, který zastupitelský úřad zveřejnil na své úřední desce, nikoliv však ve vztahu k žádosti, kterou skutečně zamýšlí podat, nýbrž ve vztahu k jinému pobytovému oprávnění, které umožňuje časově výhodnější termín podání žádosti. Navrhovaná úprava by tak měla umožnit zastupitelskému úřadu jednoznačně posoudit takovou žádost jako nepřijatelnou. Současně navrhovaná úprava reaguje na aktuální judikaturu, konkrétně rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 8A 10/2017 – 31- 35 ze dne 7. září 2017, v jehož odůvodnění se uvádí, že: „*Městský soud v Praze musel přisvědčit žalobkyni, že v době podání její žádosti ustanovení § 170 odst. 2 zákona o pobytu cizinců nestanovilo, že by byl žalovaný oprávněn vyžadovat registraci pro podání žádosti pro konkrétní účel pobytu. Takovýto požadavek nepřinesla ani novela provedená zákonem č. 222/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony*“.

Navrhovaná úprava na doplnění ustanovení § 169h odst. 1 o nové písmeno písm. c) má reagovat na další nežádoucí praxi obcházení povinnosti osobního podání žádosti o udělení dlouhodobého víza nebo žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo trvalému

pobytu, kdy žadatelé podávají žádosti o příslušné pobytové oprávnění jinak než osobně, aniž zastupitelský úřad v konkrétním případě upustil od povinnosti osobního podání žádosti.

K bodu 162 - § 169r odst. 1 písm. j)

Odstranění legislativně technické chyby.

K bodu 163 - § 169t odst. 13

Navrhuje se prodloužení lhůty pro rozhodnutí Ministerstva zahraničních věcí, jakožto nadřízeného správního orgánu, o odvolání proti rozhodnutí zastupitelského úřadu v prvním stupni řízení ze stávajících 30 dnů na 60 dnů. Pokud je prvostupňové rozhodnutí vydáváno zastupitelskými úřady v zahraničí, tyto zastupitelské úřady rovněž disponují veškerým spisovým materiálem, na jehož základě je vydáváno prvostupňové rozhodnutí. S ohledem na skutečnost, že v případě podaného odvolání je nutné veškerý spisový materiál fyzicky zaslat ze zastupitelského úřadu ČR v zahraničí, a to i ze vzdálených třetích zemí, Ministerstvu zahraničních věcí v ČR, je třeba, aby délka lhůty pro vydání rozhodnutí nadřízeného orgánu tuto skutečnost reflektovala. Současně navrhovanou úpravou dojde k sjednocení délky lhůt pro vydání rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí Ministerstva vnitra nebo zastupitelského úřadu dle tohoto zákona.

K bodu 164 - § 169u

V současné době vymáhají odbory cizinecké policie krajských ředitelství Policie České republiky dlužné částky, které vznikají neuhrazením náhrady nákladů řízení, která byla uložena cizinci. Je-li cizinci uložena náhrada nákladů řízení, rozumí se jí 1.000,- Kč podle § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a § 6 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb. o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů.

Rozsah činnosti přenášený na celní úřady činí:

- za rok 2014 celkem 2149 rozhodnutí o náhradě nákladů řízení,
- za rok 2015 celkem 3009 rozhodnutí o náhradě nákladů řízení,
- za rok 2016 celkem 3539 rozhodnutí o náhradě nákladů řízení,
- za rok 2017 celkem 5168 rozhodnutí o náhradě nákladů řízení.

Vzhledem k tomu, že objem rozhodnutí, u kterých bude nově docházet k vymáhání celní správou, dlouhodobě roste o desítky procent ročně, identifikovala Celní správa ČR ve spojitosti s výkonem této nové agendy potřebu navýšení počtu pracovníků o 2 (1 v Praze a 1 ve Středních Čechách). Půjde o 2 systemizovaná místa AZT v 10. platové třídě. Finanční dopad ve výši cca. 1 mil. Kč ročně.

K bodu 165 - § 170 odst. 4

Stanovuje se postup a pravidla pro podání odvolání proti rozhodnutí, kterým byla stanovena nová lhůta k vycestování. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí o povinnosti opustit území nemá

odkladný účinek, nemá jej ani rozhodnutí, kterým je stanovena nová lhůta k vycestování podle § 50a.

K bodu 166 - § 170c

Navrhované ustanovení zakotvuje institut odvolání jako nový opravný prostředek proti rozhodnutí zastupitelského úřadu. Odvolání podle tohoto zákona představuje speciální úpravu k rozkladu a bude o něm rozhodovat Ministerstvo zahraničních věcí.

Tato úprava reaguje na závěry rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 30. Května 2017 ve věci 10 Azs 153/2016, v němž se rozšířený senát Nejvyššího správního soudu vyjádřil k povaze zastupitelského úřadu. Zastupitelský úřad je chápán jako samostatný správní orgán v kompetenčním smyslu. Byť rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k tomuto závěru dospěl v souvislosti s řízením o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, je žádoucí, aby stejným způsobem bylo nahlíženo na povahu zastupitelského úřadu i v řízeních vedených podle tohoto zákona.

K bodům 167 a 168 - § 171

Navrhovaná úprava je reakcí na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) ze dne 13. 12. 2017 ve věci C-403/16 Soufiane El Hassani proti Minister Spraw Zagranicznych, které má bezprostřední dopad na stávající českou právní úpravu pobytu cizinců na území České republiky na základě krátkodobých (tzv. schengenských) víz a na činnost zastupitelských úřadů v třetích zemích v rámci kompetencí svěřených jim zákonem o pobytu cizinců.

SDEU v řízení o předběžné otázce posuzoval, zda čl. 32 odst. 3 vízového kodexu, ve spojení s čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie je třeba vykládat tak, že ukládá členským státům povinnost stanovit možnost podání opravného prostředku k soudu. Jinak řečeno, zda jsou členské státy povinny umožnit soudní přezkum neúspěšným žadatelům o krátkodobá víza, nebo zda postačí správní opravný prostředek.

SDEU dospěl k závěru, že čl. 32 odst. 3 vízového kodexu, ve spojení s čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie, je třeba vykládat v tom smyslu, že ukládá členským státům povinnost upravit řízení o opravném prostředku proti rozhodnutím o zamítnutí žádosti o udělení víza, jehož podmínky se řídí právním řádem každého členského státu, při dodržení zásad rovnocennosti a efektivit. Toto řízení musí v určitém stadiu řízení zaručit možnost podání opravného prostředku k soudu. Zavádí se proto možnost soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení krátkodobého víza.

Podle navrhované úpravy se tedy se soudním přezkumem neudělení krátkodobého víza počítá vždy. Pouze v explicitně stanovených případech, budou z toho soudního přezkumu vyloučeny určité legitimní důvody související se zájmy bezpečnosti státu. Jedná se o tyto případy:

V případech, kdy vízum nebylo uděleno na základě stanoviska Policie České republiky, které obsahuje informace, že žadatel by mohl být považován za hrozbu pro veřejný pořádek, vnitřní bezpečnosti nebo veřejné zdraví ve smyslu přímo použitelného předpisu Evropské unie (Schengenský hraniční kodex) nebo pro mezinárodní vztahy jednoho nebo více členských států, dle Vízového kodexu, navrhuje se soudní přezkum těchto důvodů vyloučit. Účelem

takového postupu jsou bezpečnostní a migrační rizika spojená s tím, že bez výslovně upravené výjimky by měli neúspěšní žadatelé možnost seznamovat s uvedenými skutečnostmi v rámci přístupu k soudnímu spisu, resp. by takové skutečnosti musely být neúspěšným žadatelům sdělovány v rámci odůvodnění rozhodnutí o neudělení víza, aby byla splněna podmínka jeho přezkoumatelnosti.

Za stejným účelem se ze soudního přezkumu navrhuje vyloučit důvody pro rozhodnutí o neudělení krátkodobého víza, které bylo vydáno na základě záznamu pro účely odepření vstupu vloženém v Schengenském informačním systému smluvním státem dle Vízového kodexu.

K bodu 169 - § 177 odst. 3

Na základě inspirace zahraniční právní úpravou (Spolková republika Německo) bude zákon o pobytu cizinců připouštět možnost využití informací přístupných pomocí elektronického komunikačního zařízení nebo uložených na nosiči informací. K jejich využití dojde pouze na základě iniciativy samotného cizince (dobrovolnost). Pokud však cizinec policii tímto způsobem sám „nabídne“, je policie oprávněna učinit o nich záznam.

K bodu 173 - § 180b odst. 1

Slova „platná pouze na území České republiky“ je třeba vypustit vzhledem k rozšíření funkce identifikačního průkazu vydávaného podle předmětného ustanovení rovněž na povolení k dlouhodobému pobytu (viz odstavec 2, jehož text byl doplněn poslední novelou zákona o pobytu cizinců provedenou zákonem č. 222/2017 Sb.). Identifikační průkaz představuje pobytový titul, který spolu s cestovním dokladem slouží ke krátkodobým cestám držitele po Evropské unii. Použití identifikačního průkazu ke krátkodobým cestám po zemích Evropské unie podle schengenského pravidla 90 dnů v rámci 180 dnů je zakotveno i v schengenské prováděcí směrnici. Slova „platná pouze na území České republiky“ jsou tak v rozporu s charakterem identifikačního průkazu určeným v odstavci 2.

K bodu 174 - § 180e odst. 9

Cílem právní úpravy je zavedení dostatečné lhůty pro informování cizince o výsledku nového posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza, o prohlášení krátkodobého víza za neplatné a o zrušení jeho platnosti s ohledem na to, že v řízeních vedených Ministerstvem zahraničních věcí se doba řízení prodlužuje adekvátně tomu, že toto je nutné vést ve spolupráci se zastupitelskými úřady v zahraničí, čímž se zvyšuje časová náročnost řízení.

K bodu 177 - § 182 odst. 1 písm. h)

V návaznosti na zavedení požadavku absolvování adaptačně-integračního kurzu (§ 155a a 155b) se Ministerstvo vnitra zmocňuje, aby vyhláškou stanovilo obsahovou náplň těchto kurzů, jejich organizační zajištění a časový rozsah. Návrh tezí obsahu zmíněné vyhlášky je připojen.

K bodu 178 - § 182 odst. 3

Navrhované ustanovení obsahuje zmocnění pro Ministerstvo zahraničních věcí vydat vyhlášku, kterou se stanoví územní obvody zastupitelských úřadů. Tato úprava navazuje mimo jiné na § 169g odst. 2 tohoto zákona, podle kterého má cizinec v případech, kdy se v dané zemi nachází více zastupitelských úřadů, povinnost podat žádost o udělení dlouhodobého víza a žádost o vydání dlouhodobého nebo trvalého pobytu pouze na zastupitelském úřadu, v jehož územním obvodu má poslední bydliště.

K čl. II – Přejícná ustanovení

K bodu 1 – Navrhovaným ustanovením je zajištěna kontinuita zahájených řízení, která se dokončí podle dosavadních předpisů.

K bodu 2 – Navrhovaným ustanovením je zajištěn bezproblémový přechod na novou právní úpravu, kdy rodinnému příslušníkovi výzkumného pracovníka bude nově vydáváno povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území.

K bodu 3 –

Navrhované přechodné období reaguje na situaci, kdy dochází k zúžení definice studia pro účely zákona o pobytu cizinců. Do nabytí účinnosti této novely se za studium považovalo rovněž studium na vyšší odborné škole, které není uskutečňováno v rámci výměnného programu. Směrnice 2016/801/EU však počítá pouze s výměnnými pobyty, a proto se tento druh studia nově nevešel pod legální definici v ustanovení § 64. Tím, že se část definice studia přesunula z § 64 písm. a) do § 64 písm. c) a je omezena pouze na výměnné studijní pobyty, nespadá nyní studium na vyšších odborných školách pod pojem studium dle zákona o pobytu cizinců. Tato změna odpovídá směrnici 2016/801/EU, avšak pro studenty těchto škol, kteří jsou cizinci ze třetích zemí a nestudují v rámci výměnných programů, to neznamená, že jejich pobyt na území bude ukončen či nebude moci být prodloužen. Tito cizinci studující na území České republiky budou moci nadále pokračovat ve svém pobytu a studiu na území České republiky ovšem nadále již nikoliv za účelem „studium“, ale za účelem „ostatní“.

K bodu 4 – Navrhovaným ustanovením je řešeno skončení platnosti potvrzení o přechodném pobytu na území, které je dosud vydáváno bez omezení doby jeho platnosti. Navrhuje se skončení uplynutím 10 let od jeho vydání. **Tím není dotčeno právo občana Evropské unie pobývat na území České republiky, neboť zmíněné potvrzení je pouze deklaratorního charakteru a není podmínkou pobytu na území.**

K bodu 5 – navrhovaným ustanovením se stanovuje, že povinnost absolvovat adaptačně integrační kurz podle § 155b tohoto zákona se bude vztahovat pouze na cizince, kterým bude povolení k pobytu vydáno po 1. lednu 2020. Cizinci, kteří povolení k dlouhodobému pobytu nebo k trvalému pobytu získali před tímto datem a jsou nadále držitelé těchto pobytových oprávnění, nejsou povinni adaptačně-integrační kurz absolvovat.

K bodu 6 – Do doby, než bude vydáno nařízení podle § 181b bude počet podaných žádostí o tyto 2 typy pobytových oprávnění (vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, resp. zaměstnanecká karta) limitován počtem žádostí o tato pobytová oprávnění z roku 2016.

ČÁST DRUHÁ

Změna živnostenského zákona

Transpozice směrnice 2016/801/EU. Zohledněna skutečnost, že 2 dříve platné směrnice (úprava pobytu za účelem vědeckého výzkumu a za účelem studia, byly nahrazeny směrnicí 2016/801/EU, do jejíž působnosti spadají obě kategorie cizinců.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o azylu

K bodu 1 - § 11a

Uvedené ustanovení pamatuje také na případy, kdy se od podání poslední žádosti cizincem, který podal další opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, změnila okolnost jeho případu tak, že již splňuje podmínky pro přiznání azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 nebo pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny podle § 14b.

K bodům 2 až 3 - § 46a a § 73

Technická změna reagující na existenci nejen rozhodnutí o zajištění, ale i rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění, resp. o nepovolení vstupu. Dále se pouze v § 46a ustanovuje tentýž vztah k rozhodnutím vydaným podle zákona o pobytu cizinců, tedy vždy to první rozhodnutí bude ex lege zrušeno. V § 73 není tato změna předvídána, protože tam k tzv. „přezajištění“ – tedy přechodu ze zákona o pobytu cizinců do zákona o azylu a obráceně, nedochází. Rovněž je volena jasnější terminologie s ohledem na správní řád.

K bodu 4 - § 83

Jedná se o reflexi změny v zákoně o pobytu cizinců z důvodu zajištění stejného standardu poučování osob o možnosti přístupu k bezplatné právní pomoci v azylových zařízeních.

K bodu 5 - § 88

Upřesnění. Nemá jít pouze o děti narozené na území azylantce (ženě), ale také o děti narozené na území, jejichž otcem je azylant (muž).

K bodu 6 - § 92

Obdoba nově navrhovaného znění ustanovení § 148 zákona o pobytu cizinců na území ČR, kterým má být zaveden dozor státních zástupců nad zařízeními pro zajištění cizinců. Také na základě zákona o azylu může být omezována osobní svoboda cizinců. Proto se bude dozor státních zástupců týkat také přijímacích zařízení podle zákona o azylu.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna soudního řádu správního

O žalobách ve věcech neudělení krátkodobého víza (viz úprava § 171 zákona o pobytu cizinců) bude na krajských soudech (v rámci správního soudnictví) rozhodovat samosoudce.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o uznávání odborných kvalifikací

Transpozice směrnice 2016/801/EU. Zohledněna skutečnost, že 2 dříve platné směrnice (úprava pobytu za účelem vědeckého výzkumu a za účelem studia, byly nahrazeny směrnicí 2016/801/EU, do jejíž působnosti spadají obě kategorie cizinců.

Jedná se především o legislativně technickou změnu související se sloučením obsahu dvou směrnic do jednoho právního aktu. Okruh osob, které mají právo na rovné zacházení, je omezen v souladu s článkem 2 směrnice 2016/801/EU.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta

Transpozice směrnice 2016/801/EU. Zohledněna skutečnost, že 2 dříve platné směrnice (úprava pobytu za účelem vědeckého výzkumu a za účelem studia, byly nahrazeny směrnicí 2016/801/EU, do jejíž působnosti spadají obě kategorie cizinců. Změna je obdobou úpravy zákona č. 18/2004 Sb.

ČÁST SEDMÁ

Změna zákona o nelékařských zdravotnických povoláních

Transpozice směrnice 2016/801/EU. Zohledněna skutečnost, že 2 dříve platné směrnice (úprava pobytu za účelem vědeckého výzkumu a za účelem studia, byly nahrazeny směrnicí 2016/801/EU, do jejíž působnosti spadají obě kategorie cizinců. Změna je obdobou úpravy zákona č. 18/2004 Sb.

ČÁST OSMÁ

Změna zákona o zaměstnanosti

K bodu 1 - § 3 odst. 1 písm. c)

Sladění s terminologií občanského zákoníku. V případě odštěpného závodu, který není právnickou osobou, nelze mluvit o jeho „sídle“. Vhodnější je použít termín „umístění“.

K bodům 2 a 3

Jedná se o legislativně technickou úpravu, která souvisí s novelami zákona o zaměstnanosti provedenými zákonem č. 206/2017 Sb. a zákonem č. 222/2017 Sb., které nabyly platnosti v červenci 2017. Těmito novelami zákona o zaměstnanosti byl upraven jeho § 5 tak, že byl doplněn o nové písmeno, přičemž u obou novel tímto novým písmenem bylo písmeno g). Zákonem č. 206/2017 Sb. byla již jako písmeno g) upravena definice zastřehého zprostředkování a rovněž bylo do předmětného ustanovení doplněno nové písmeno h), a tudíž zákon č. 222/2017 Sb. měl definici vnitropodnikového převedení označit již jako písmeno i) a nikoliv jako písm. g). Navrhovanou úpravou předmětného ustanovení zákona o zaměstnanosti dojde k odstranění této legislativně technické chyby.

K bodu 4 - § 98 písm. l)

Navrhuje se úprava § 98 písm. l) zákona o zaměstnanosti tak, aby v tomto ustanovení byla obsažena rovněž kategorie rodinných příslušníků cizince uvedeného v § 98 písm. n) zákona o zaměstnanosti, tedy cizince, který vykonává v České republice soustavnou vzdělávací nebo vědeckou činnost jako pedagogický pracovník nebo akademický pracovník vysoké školy nebo vědecký, výzkumný nebo vývojový pracovník ve veřejné výzkumné instituci nebo jiné výzkumné organizaci podle zvláštního právního předpisu, kterým je zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.

Toto doplnění příslušného ustanovení zákona o zaměstnanosti vychází z požadavku směrnice 2016/801/EU uvedeného v jejím článku 26 odst. 6, kdy se vůči rodinným příslušníkům výzkumných pracovníků neuplatní žádná lhůta pro přístup na trh práce členského státu.

ČÁST DEVÁTÁ

Změna zákona o správních poplatcích

K bodu 1 – položka 22 písm. w)

Doklad o zaplacení správního poplatku je jednou z náležitostí žádosti o akreditaci vzdělávacího programu podle § 1 písm. r) vyhlášky č. 176/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti o akreditaci vzdělávacího programu, organizace vzdělávání v rekvalifikačním zařízení a způsob jeho ukončení.

Protože tento poplatek v sazebníku zákona o správních poplatcích dosud chyběl. Byl proto doplněn jako písmeno w) zákonem č. 302/2017 Sb. Dnem 1. července 2018, bude však příslušný správní poplatek ze zákona odstraněn zákonem č. 251/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronické identifikaci. Tento zákon totiž stanoví s účinností od 1. července 2018 nové znění položky 22 sazebníku správních poplatků, přičemž nezahrnuje správní poplatek za přijetí žádosti o akreditaci vzdělávacího programu podle zákona o zaměstnanosti.

K bodu 2 – položka 116

Nové znění položky upravující správní poplatky hrazené cizinci Ministerstvu vnitra.

Hlavní změnou je změna koncepce vybírání správního poplatku. Dnes je samostatně zpoplatněno podání žádosti o povolení k pobytu (1 500 Kč) a vydání průkazu o povolení

k pobytu (1 000 Kč). Nově bude poplatek vybírán pouze jednou a to v celkové výši 2 500 Kč, a to při podání žádosti na území.

(Výši poplatků vybíraných na zastupitelských úřadech upravují níže uvedené položky. Také v jejich případě bude vybírán pouze poplatek při podání žádosti, ne již poplatek za vydání příslušného průkazu.)

K bodu 3 - položka 117A písmeno f)

Navrhuje se změna koncepce výběru správního poplatku za ověření tiskopisu pozvání k pobytu cizince na území České republiky. Podle dosavadní úpravy je tento správní poplatek vybírán pouze v případě kladného ověření – pokud policie odmítne pozvání ověřit, správní poplatek se nevybírání. Postup policie při ověřování tiskopisu pozvání je upraven § 180 zákona o pobytu cizinců.

Důvodem navrhované změny je skutečnost, že policie před ověřením tiskopisu pozvání ověřuje hodnověrnost obsahu závazku zvoucí osoby, a vznikají jí tak náklady, které jdou plně k její tíži. Nově by tak byl správní poplatek vybírán bez ohledu na výsledek řízení, tj. bez ohledu na to, zda bude tiskopis pozvání ověřen či nikoli.

Záměr byl projednán s Ministerstvem financí, které s návrhem vyslovilo souhlas.

K bodům 4 až 7 - položka 144

Právní úprava administrativního přezkumu neudělení krátkodobého víza je v kompetenci jednotlivých schengenských států (dle čl. 32 odst. 3 vízového kodexu). Z schengenských států uplatňují správní poplatek za administrativní přezkum (odvolání) tyto státy:

Švýcarsko 150 CHF	Polsko 60 EUR
Slovinsko 153 EUR	Estonsko 20 EUR
Maďarsko 30 EUR	Lotyšsko 20 LVL
Bulharsko 5 EUR.	

Uplatňování správního poplatku za administrativní přezkum (odvolání) je tedy v souladu s praxí části schengenských států a nejde ani o praxi, která by nebyla známa v právním řádu České republiky v některých případech podání odvolání, resp. rozkladu.

Řízení o žádosti o nové posouzení důvodů je specifické tím, že žadatel podávající žádost na zastupitelském úřadu se nachází mimo území ČR, s čímž jsou obecně spojené zvýšené náklady. Zavedením správního poplatku za nové posouzení důvodů neudělení víza, prohlášení krátkodobého víza za neplatné nebo zrušení jeho platnosti se Česká republika zařadí mezi schengenské státy, které poplatek za administrativní přezkum uplatňují, a to ve výši odpovídající výši správního poplatku za přijetí žádosti o udělení krátkodobého víza stanoveného vízovým kodexem. Navrhovaná výše poplatku nebude mít odrazující efekt. Podání žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza nebude předmětem poplatku v případě rodinných příslušníků občanů EU.

K bodu 8 – položka 144A

Nově navrhovaná položka pod písmenem c) se navrhuje v návaznosti na ustanovení § 169f odst. 2 předkládaného návrhu.

Ohledně výše správního poplatku podle písmene b) platí odůvodnění uvedené k následujícímu novelizačnímu bodu.

K bodu 9 – položka 162

V současné době jsou v rámci řízení vybírány dva poplatky, a to poplatek za přijetí žádosti ve výši 500 Kč a poplatek za vydání průkazu k povolení pobytu ve výši 1000 Kč. Navrhovanou úpravou dochází ke zjednodušení právní úpravy vybíraných poplatků, neboť žadatel bude hradit pouze jediný poplatek ve výši 2 500 Kč.

Cílem právní úpravy je rovněž zohlednit administrativní a časovou náročnost řízení o udělení dlouhodobého víza a povolení k dlouhodobému pobytu, neboť správní poplatek ve své dosavadní výši tuto náročnost nezohledňoval, a to i v porovnání s vyšší poplatkem za přijetí žádosti o krátkodobé vízum, který činí 60 EUR (tj. 1250 Kč). Navrhovaná úprava současně reflektuje i navýšení poplatku v závislosti na meziroční inflaci od roku 2006, kdy byl tento poplatek zaveden.

Výše poplatku za přijetí žádosti o zaměstnaneckou kartu rovněž reflektuje budoucí ekonomický zisk žadatele, který bude žadatel v závislosti na rozhodnutí o udělení zaměstnanecké karty realizovat na území České republiky. Vychází se rovněž z toho, že udělením příslušného pobytového oprávnění získá žadatel oprávnění k výdělečné činnosti na území České republiky a tudíž dostatečný příjem na kompenzaci úhrady jak tohoto správního poplatku, tak případného správního poplatku za zpracování objednávky k sjednání termínu osobního podání žádosti dle položky 162 písm. d).

Návrhem dochází ke sjednocení výše poplatků za přijetí žádosti o udělení dlouhodobého víza a za vydání povolení k pobytu (tj. povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu) podávaných na zastupitelských úřadech. Současnou výši poplatku za přijetí žádosti o pobyt ve výši 500 Kč, resp. 1000 Kč v případě zaměstnanecké karty, MZV považuje s ohledem na náročnost řízení o těchto žádostech za velmi nízkou.

Kromě toho je podstatnou skutečností to, že v případě kladně vyřízené žádosti o vydání povolení k pobytu podané na zastupitelském úřadu, již nebude od cizince po příjezdu na území vybírán správní poplatek za vydání průkazu o povolení k pobytu. Jak již bylo uvedeno v odůvodnění k položce 116, nově nebude zpoplatněno vydání příslušného průkazu o povolení k pobytu. Obecně tedy bude vybírán pouze správní poplatek za podání žádosti ve výši 2 500 Kč, a to bez ohledu na to, zda žádost byla podána na zastupitelském úřadu nebo za pobytu cizince na území České republiky.

V této souvislosti je nezbytné zmínit, že před novelou provedenou zákonem č. 222/2017 Sb., celková částka standardního poplatku za podání žádosti na zastupitelském úřadu a za vydání průkazu o povolení k pobytu na území České republiky činila částku 3.000,-Kč (tj. 500,- za podání žádosti a 2500,-Kč za vydání průkazu).

Zmíněným zákonem č. 222/2017 Sb. (tj. od 15. 7. 2017) byla změněna koncepce výběru správního poplatku podle položky 116 za vydání povolení k pobytu cizincům, kteří již pobývají na území České republiky. Konkrétně došlo k rozdělení dříve pouze jednoho poplatku (tj. poplatku za vydání „povolení k pobytu“) do dvou samostatných poplatků (tj. poplatek za „přijetí žádosti o vydání povolení k pobytu“ a poplatek za „vydání povolení k pobytu“, tj. „průkazu o povolení k pobytu“). Při této změně však nebyla zohledněna skutečnost, že od cizince, který podal žádost na zastupitelském úřadu, bude moci být vybrán poplatek pouze za vydání průkazu o povolení k pobytu, který se zmíněnou úpravou podstatně

snížil. Dle této právní úpravy je cizinec povinen uhradit celkem částku 1. 500,- Kč (tj. 500,- Kč za podání žádosti a 1.000,- Kč za vydání průkazu). Zmíněnou úpravou položky 116 došlo ke zcela zásadnímu snížení finální částky poplatků vybíraných od cizinců, kteří podali žádost o vydání povolení k pobytu na zastupitelském úřadu. K tomu došlo nikoliv záměrně, ale při legislativní úpravě položky 116 nebyla zohledněna situace žádostí podávaných na zastupitelském úřadu.

Správní poplatek za přijetí žádosti o vydání povolení k pobytu za účelem výkonu ekonomické činnosti na území podle položky 162 písm. c), se navrhuje zvýšit na částku 5. 000,-Kč . I v tomto případě cizinec, který podal žádost na zastupitelském úřadu a jeho žádosti bylo vyhověno, nebude hradit poplatek za vydání průkazu o povolení k pobytu. Tato změna byla projednána s příslušnými aktéry a souvisí s rozšířením kapacit příslušných orgánů státní správy a navýšením počtu cizinců, kteří by měli na území přicházet na základě zaměstnanecké karty.

Výše správního poplatku dle zmíněné položky 162 písm. c) je přiměřená náročnosti činnosti zastupitelského úřadu při přijímání a zpracování žádostí o příslušná pobytová oprávnění, kterou jsou nenároková a za účelem výdělečné činnosti, jak vyplývá i ze srovnání s výší správního poplatku za přijetí žádosti o krátkodobé vízum, který činí 60 EUR, přičemž přijetí a zpracování tohoto typu žádosti je z hlediska časového i administrativního méně náročné. Vychází se rovněž z toho, že udělením příslušného pobytového oprávnění získá žadatel oprávnění k výdělečné činnosti na území České republiky a tudíž dostatečný příjem na kompenzaci úhrady jak tohoto správního poplatku, tak případného správního poplatku za zpracování objednávky k sjednání termínu osobního podání žádosti dle položky 162 písm. d).

Správní poplatek za zpracování objednávky k sjednání termínu osobního podání žádosti o povolení k pobytu uvedený v písmeni c) navazuje na § 169f odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

Přechodná ustanovení

K bodu 1

Změnu koncepce výběru správního poplatku za ověření tiskopisu pozvání k pobytu cizince na území České republiky je nutno spojit s přechodným ustanovením, podle kterého se tato úprava bude vztahovat toliko na případy tiskopisů pozvání, které budou Policií ČR přijaty až za účinnosti navrhované novelizace. Pokud bude tiskopis pozvání přijat Policií ČR ještě před nabytím účinnosti tohoto zákona (tedy v době, kdy samotné přijetí tiskopisu ještě podle zákona nebude spojeno se správním poplatkem) a k ověření tohoto tiskopisu, dojde až po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, bude nutné zaplatit správní poplatek podle znění zákona o správních poplatcích účinného před nabytím účinnosti navrhované novelizace (tedy za ověření tiskopisu pozvání).

K bodu 2

Obecné přechodné ustanovení. Při podání žádosti přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se postupuje podle dosavadních právních předpisů. Např. cizinec, který podal žádost o povolení k dlouhodobému pobytu na území nebo na zastupitelském úřadu ještě před nabytím účinnosti tohoto zákona (platil tedy dosavadní nižší správní poplatek za podání žádosti), bude nadále povinen platit správní poplatek za vydání příslušného průkazu. Naopak cizinec, který již po nabytí účinnosti tohoto zákona zaplatí za podání žádosti nově správní poplatek vyšší, nebude platit již žádný poplatek za vydání příslušného průkazu.

ČÁST DESÁTÁ

Změna zákona o inspekci práce

Jedná se **pouze o legislativně technickou úpravu**, která souvisí s novelami zákona o inspekci práce provedenými zákonem č. 93/2017 Sb. a zákonem č. 225/2017 Sb., které nabyly platnosti v březnu a červenci 2017. Těmito novelami zákona o inspekci práce byl upraven jeho § 4 odstavec 2 tak, že byl doplněn o nové písmeno, přičemž u obou novel tímto novým písmenem bylo písmeno g). Zákonem č. 93/2017 Sb. byla již jako písmeno g) upravena kompetence Státního úřadu inspekce práce ve věcech spolupráce s příslušnými orgány jiných členských států Evropské unie a rovněž bylo do předmětného ustanovení doplněno nové písmeno h) a i), a tudíž zákon č. 225/2017 Sb. měl při zakotvení kompetence vztahující se k posuzování zralosti projektů společného zájmu energetické infrastruktury označit již jako písmeno j) a nikoliv jako písm. g). Navrhovanou úpravou předmětného ustanovení zákona o inspekci práce dojde k odstranění této legislativně technické chyby.

ČÁST JEDENÁCTÁ

Změna zákona o veřejných výzkumných institucích

K bodu 1 - § 30a odstavec 1

Jedná se o legislativně technickou změnu. Změna je vyvolána skutečností, že směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair na rozdíl od předcházející Směrnice Rady 2005/71/ES používá namísto termínu „výzkumný projekt“ formulaci „výzkumná činnost“. Jedná se tedy o pojem širší. Z důvodu legislativní přesnosti se tak tento pojem navrhuje zavést i do těch ustanovení, která jsou transpozicí výše uvedené směrnice.

K bodu 2 - Poznámka pod čarou číslo 31

Navrhuje se zrušit neaktuální poznámka pod čarou.

K bodu 3 - §30a odstavec 2

Jedná se zejména o dopad článku 3. bod 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 související se změnou definice výzkumného pracovníka ve srovnání se směrnicí Rady 2005/71/ES.

K bodu 4 - § 30b nadpis

Jedná se o dopad článku 9 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801, (Schvalování výzkumných organizací, změna nadpisu), vyvolaný potřebou zpřehlednit právní úpravu zejména s ohledem na vazby mezi jednotlivými právními předpisy. Je třeba mít rovněž na zřeteli, že pojem „seznam výzkumných organizací“ nově zavádí i zákon č. 130/2002 Sb. (§ 33a). V tomto případě se jedná o informační systém veřejné správy, jehož správcem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Do seznamu výzkumných organizací se zapisují organizace, které požádaly o zápis a prokázaly naplnění definičních znaků „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ stanovených předpisy Evropské unie včetně prokázání zapisovaných údajů. V souladu se směrnicí se tak navrhuje používat označení „Seznam výzkumných organizací schválených pro přijímání výzkumných pracovníků“.

K bodům 5 a 6 - § 30b odstavce 3, 4 a 5

Jedná se o změnu související s článkem 9, bod 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801, (Schvalování výzkumných organizací), spočívající v možnosti vymezit v rámci schvalovacího procesu další opatření pro odmítnutí prodloužení schválení výzkumné organizace nebo pro rozhodnutí o odnětí tohoto schválení a s ním související postupy, které je v takovém případě nutno zpracovat do zákona a které v naší stávající právní úpravě chybí.

K bodu 7 - § 30b odstavec 4

Jedná se o legislativně technickou změnu.

K bodu 8 - §30c odstavec 1

Jedná se o změnu vyvolanou článkem 10 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 (Dohoda o hostování). V této souvislosti větu: „Dohoda o hostování stanoví právní vztah a pracovní podmínky výzkumného pracovníka.“ zapracovanou ve stávající právní úpravě požadujeme vypustit. Jde o neurčitou formulaci, ze které není zřejmé, jaký právní vztah má zákonodárce na mysli. Opíráme se o skutečnost vyplývající ze směrnice, že členské státy „mohou vyžadovat“, aby dohoda o hostování obsahovala údaje o právním vztahu mezi výzkumnou organizací a výzkumným pracovníkem a údaje o pracovních podmínkách výzkumného pracovníka s tím, že naše právní předpisy již poskytují dostatečný právní rámec pro úpravu těchto právních vztahů. Směrnice dále vyžaduje v povinných náležitostech dohody o hostování, aby obsahovala závazek státního příslušníka třetí země, že bude „usilovat o dokončení dané výzkumné činnosti“, proto je v tomto smyslu upraveno stávající znění § 30c odst. 1.

K bodu 9 - § 30c odstavec 2

Jedná se o změnu vyvolanou článkem 10 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 (Dohoda o hostování), který obsahuje povinné náležitosti pro uzavření dohody o hostování. Tyto změny je proto třeba promítnout do vnitrostátní právní úpravy.

K bodu 10 - § 30c odstavec 3

Jedná se o legislativně technickou změnu (viz odůvodnění k bodu 1).

K bodu 11 - § 30d

Jedná se o dopad článku 2, bod 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 (oblast působnosti). Navrhovaná změna souvisí se změnou okruhu osob, na které se směrnice nevztahuje ve srovnání s úpravou obsaženou v dřívějších právních aktech.

K bodu 12 - § 30e

Jedná se o změnu, která umožní v konkrétních případech zjednodušit splnění podmínek pro schválení veřejné výzkumné instituce pro přijímání výzkumných pracovníků ze třetích zemí. Pokud má Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy příslušné listiny k dispozici, resp. možnost tyto listiny dohledat, považujeme za nadbytečné, aby žadatel byl povinen tyto listiny v takovém případě doložit. Poukazujeme v této souvislosti opět na § 33a zákona č. 130/2002 Sb., který nově zavádí pojem „seznam výzkumných organizací“. Jedná se právě o informační systém veřejné správy, jehož správcem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Do seznamu výzkumných organizací se zapisují organizace, které požádaly o zápis a prokázaly naplnění definičních znaků „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ stanovených předpisy Evropské unie včetně prokázání zapisovaných údajů, tudíž lze

předpokládat, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy bude mít některé listiny k dispozici.

K bodu 13 - § 30f odst. 1 písm. b)

Legislativně technická úprava reagující na změny § 30b.

ČÁST DVANÁCTÁ

Účinnost

Obecná účinnost je stanovena se zřetelem k implementačním závazkům České republiky vůči Evropské unii, pokud jde o Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2016/801/EU. Vzhledem k tomu, že při přípravě tohoto návrhu zákona došlo k prodloužení, bude legisvakační doba stanovena pouze v délce 15 dnů. Změny, které vyžadují pro uvedení do praxe delší přípravu, nabydou účinnosti:

- a) Zavedení kvót na ekonomickou migraci je navrženo na začátek kalendářního měsíce. Je tomu tak proto, aby v případě, že nařízení vlády bude pracovat s měsíční kvótou, nevznikaly pochybnosti při výpočtu maximálního počtu žádostí, které lze v jednom měsíci podat.
- b) Odložená účinnost (1. září 2019) je navrhována v případě zavedení dozoru státních zastupitelství nad zařízeními, kde jsou zajišťováni cizinci.
- c) Odložená účinnost (1. ledna 2020) je navrhována a v případě nové povinnosti absolvovat po příjezdu do České republiky adaptačně-integrační kurz (§ 155b) a odpovědnosti za přestupek spočívající v nesplnění této povinnosti.

V Praze dne 6. června 2018

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v. r.

Ministr vnitra:

Mgr. Lubomír Metnar v. r.